

Trafikutskottets betänkande 2019/20:TU5

It- och postfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkanden i motioner som rör bl.a. samhällets digitalisering, tillgång till elektroniska kommunikationer, utbyggnaden av 5G-nätet och postservice i hela landet. Motionsyrkandena avstyrks främst med hänvisning till vidtagna åtgärder och pågående beredningsarbete.

I betänkandet finns 22 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och två särskilda yttranden (V).

Behandlade förslag

Ett sjuttioal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Samhällets digitalisering	7
Tillgång till elektroniska kommunikationer	14
Utbyggnaden av 5G-nätet.....	27
Avvecklingen av kopparnätet	30
Utnyttjande av digital infrastruktur	33
Tillgång till tid och frekvens	36
Postservice i hela landet	37
Vissa konkurrensfrågor på postområdet	43
Samdistribution	47
Fastighetsboxar.....	49
Posthantering och sekretess	50
Reservationer	52
1. Samhällets digitalisering, punkt 1 (M)	52
2. Samhällets digitalisering, punkt 1 (SD).....	53
3. Samhällets digitalisering, punkt 1 (L).....	54
4. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (M)	55
5. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (SD).....	56
6. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (C)	58
7. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (KD)	59
8. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (M).....	61
9. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (SD)	62
10. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (C, V).....	62
11. Avvecklingen av kopparnätet, punkt 4 (SD, C, V, KD, L)	63
12. Utnyttjande av digital infrastruktur, punkt 5 (M)	64
13. Utnyttjande av digital infrastruktur, punkt 5 (C)	64
14. Postservice i hela landet, punkt 7 (SD).....	65
15. Postservice i hela landet, punkt 7 (KD)	66
16. Postservice i hela landet, punkt 7 (L)	66
17. Vissa konkurrensfrågor på postområdet, punkt 8 (M, KD)	67
18. Vissa konkurrensfrågor på postområdet, punkt 8 (SD).....	68
19. Vissa konkurrensfrågor på postområdet, punkt 8 (C)	69
20. Samdistribution, punkt 9 (SD).....	70
21. Samdistribution, punkt 9 (C)	70
22. Posthantering och sekretess, punkt 11 (SD)	71
Särskilda yttranden	73
1. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (V)	73
2. Postservice i hela landet, punkt 7 (V).....	73
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	75
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	75

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Samhällets digitalisering

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1000 av Hanna Westerén (S),

2019/20:1097 av Joakim Järrebring (S),

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 7, 8 och 17,

2019/20:2720 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2, 4, 22 och 25 samt

2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (L)

2. Tillgång till elektroniska kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:260 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:333 av Patrik Jönsson (SD),

2019/20:367 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2019/20:402 av Solveig Zander (C) yrkande 4,

2019/20:455 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13,

2019/20:615 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 65,

2019/20:927 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S),

2019/20:1064 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1065 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1276 av John Widegren (M),

2019/20:1479 av Lotta Olsson (M),

2019/20:2299 av Johan Löfstrand m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 54 och 56,

2019/20:2610 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2019/20:2620 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 31 och 34,

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 87 och 88,

2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4,

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 32 och 42,

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 7 och 8,

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 6 och

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (KD)

3. Utbyggnaden av 5G-nätet

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 11,

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 58,

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 30 och

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 44.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (C, V)

4. Avvecklingen av kopparnätet

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 12,

2019/20:1073 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M),

2019/20:2746 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 19,

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 43 och

2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 11.

Reservation 11 (SD, C, V, KD, L)

5. Utnyttjande av digital infrastruktur

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 33 och

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27.

Reservation 12 (M)

Reservation 13 (C)

6. Tillgång till tid och frekvens

Riksdagen avslår motion

2019/20:2441 av Mattias Karlsson i Luleå (M).

7. Postservice i hela landet

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8,

2019/20:2046 av Saila Quicklund (M),

2019/20:2336 av Linus Sköld m.fl. (S),

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 90 och 91

samt

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (KD)

Reservation 16 (L)

8. Vissa konkurrensfrågor på postområdet

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:394 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 14 och

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 46–48.

Reservation 17 (M, KD)

Reservation 18 (SD)

Reservation 19 (C)

9. Samdistribution

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 10,

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 45 och

2019/20:3255 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 27.

Reservation 20 (SD)

Reservation 21 (C)

10. Fastighetsboxar

Riksdagen avslår motion

2019/20:849 av Kadir Kasirga (S).

11. Posthantering och sekretess

Riksdagen avslår motion

2019/20:2880 av Boriana Åberg (M).

Reservation 22 (SD)

Stockholm den 21 januari 2020

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Magnus Jacobsson (KD), Anna-Caren Säterberg (S), Maria Stockhaus (M), Jasenko Omanovic (S), Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD), Anders Hansson (M), Thomas Morell (SD), Johan Büser (S), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Emma Berginger (MP), Åsa Coenraads (M), Denis Begic (S) och Mikael Larsson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 71 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2019/20 om it- och postpolitiska frågor. En förteckning över de förslag som behandlas finns i bilagan.

Den 21 november 2019 informerade företrädare från Bredbandsforum, IP-Only, Telia och Svenska stadsnätetsföreningen utskottet om aktuella frågor rörande bredbandsutbyggnaden i landet.

Utskottets överväganden

Samhällets digitalisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika aspekter av samhällets digitalisering. Utskottet konstaterar att en rad initiativ har tagits för att ta till vara de möjligheter digitaliseringen erbjuder, och ser positivt på förutsättningarna för den fortsatta utvecklingen. Utskottet lyfter i sammanhanget fram bl.a. digitaliseringsstrategins betydelse.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD) och 3 (L).

Bakgrund

Mål för digitaliseringspolitiken

Målet för digitaliseringspolitiken (tidigare benämnt it-politik) är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Inom detta mål finns två delmål:

- Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).
- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Regeringens digitaliseringsstrategi och Digitaliseringsrådet

För att skapa förutsättningar för en långsiktig och hållbar digitalisering till nytta för samhällsutvecklingen och näringslivet beslutade regeringen i maj 2017 strategin För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643/D). Den innehåller fem delmål:

- D-kompetens: I Sverige ska alla kunna utveckla och använda sin digitala kompetens.
- D-trygghet: I Sverige ska de bästa förutsättningarna finnas för att alla på ett säkert sätt ska kunna ta del av, ta ansvar för och ha tillit till det digitala samhället.

- D-innovation: I Sverige ska de bästa förutsättningarna finnas för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas.
- D-ledning: I Sverige ska relevant, målmedveten och rättssäker effektivisering och kvalitetsutveckling uppnås genom digitalisering.
- D-infrastruktur: Hela Sverige bör ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband och stabila mobila tjänster och som stöder digitaliseringen.

Regeringen har också fattat beslut om att inrätta ett råd (Digitaliseringsrådet) som har till uppgift att främja genomförandet av den allmänna digitaliseringspolitiken (N2017/01899/D) och ett kansli (N2017/01901/D) som bl.a. ska ta fram förslag på indikatorer för att mäta delmålen i arbetet med genomförandet av digitaliseringsstrategin. Digitaliseringsrådets uppgift är att bidra till en bättre samordning av regeringens arbete i allmänna frågor om digitaliseringen och även att effektivt genomföra och utveckla regeringens strategiska arbete med digitaliseringen. Arbetet omfattar bl.a. att utifrån digitaliseringsstrategin identifiera strategiskt viktiga insatser inom delmålsområdena samt att följa upp och analysera genomförandet. Rådets arbete samordnas inom Regeringskansliet, vilket ska bidra till den horisontella organisation som är nödvändig för genomförandet av politiken eftersom flera politikområden berörs.

Motionerna

Hanna Westerén (S) betonar i motion 2019/20:1000 nödvändigheten av att prioritera fortsatta insatser för digitaliseringen av samhället för att Sverige inte ska förlora tempo. Motionären lyfter i sammanhanget fram behovet av att öka robustheten och motverka digitalt utanförskap, och efterlyser ett ökat statligt ansvar för digitaliseringen av offentlig sektor och satsningar på artificiell intelligens (AI) inom vård och omsorg m.m.

Joakim Järrebring (S) framhåller i motion 2019/20:1097 att Sverige har goda förutsättningar att dra nytta av digitaliseringens möjligheter och hantera dess utmaningar men att det behövs ett större mått av koordinering av insatserna, något som också konstateras i en OECD-rapport från 2017. Motionären ser därför ett behov av att överväga en nationell handlingsplan och ett förstärkt ledarskap för att leda den digitala transformationen.

I kommittémotion 2019/20:2718 anför Jessica Roswall m.fl. (M) att mer behöver göras för att driva på digitaliseringen av samhället, och motionärerna vill därför i yrkande 7 att man inrättar forumet Digitala Sverige för att främja samverkan, föra dialog samt samla kunskap och vilja i alla sektorer av samhället för en framgångsrik digitalisering. Detta forum bör ledas av en statlig samordnare, och en viktig del i arbetet blir också att identifiera hinder som behöver undanröjas och att formulera idéer för en snabbare och bättre digitalisering av olika verksamheter. Motionärerna framhåller att den stora utmaningen med digitaliseringen, inte minst inom välfärden, ofta handlar om att skapa trygghet för förändring och att upptäcka möjligheterna med den nya

tekniken. I yrkande 8 föreslår därför motionärerna att en nationell digital dag införs med öppet hus hos förvaltningar och företag. På så sätt får människor en chans att upptäcka möjligheterna med den nya tekniken. Motionärerna uppmärksammar i sammanhanget också de positiva erfarenheter som gjorts i Estland och Finland av att tillhandahålla medborgarna samhällsservice genom nationella digitala plattformar. För att underlätta för de många svenskar som bor eller arbetar i andra skandinaviska länder, föreslår motionärerna i yrkande 17 att man prövar idén om ett svenskt partnerskap med övriga nordiska och baltiska länder kring ett samarbete för att långsiktigt knyta länderna närmare varandra digitalt.

I motion 2019/20:2720 uppmärksammar Betty Malmberg m.fl. (M) i yrkande 3 de problem som kan uppstå vid digital autentisering. Motionärerna pekar på att de omfattande krav på digital autentisering som många banker, myndigheter m.m. ställer försvårar tillvaron för många äldre. Precis som i fallet med utfasningen av kontanter har utvecklingen gått alldeles för snabbt i ett samhälle som inte var redo att hantera situationen.

I kommittémotion 2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) anser motionärerna i yrkande 2 att digitaliseringens kraft bör användas fullt ut. Motionärerna påpekar att Sverige och svenskt näringsliv har en stark position i den nya digitaliserade ekonomin men att det samtidigt finns en överhängande risk att byråkrati och regler bromsar digitaliseringens möjligheter för nya tjänster, idéer och arbetstillfällen. Dessutom är digitaliseringen av en mycket varierande grad inom offentlig sektor, vilket påverkar möjligheterna till bättre service för medborgarna, tillägger motionärerna. För att uppnå en effektiv digitalisering av samhället pekar motionärerna i yrkande 4 på nödvändigheten av en fungerande infrastruktur som möjliggör kommunikation, och som utvecklas i den takt som digitaliseringen kräver. Motionärerna uppmärksammar också integritetsaspekter kopplat till att offentliga data om svenska medborgare i stor utsträckning hamnar på servrar som andra länders regeringar kan ha tillgång till. I yrkande 22 vill därför motionärerna att tillgång till molntjänster måste säkras för myndigheter och andra offentliga verksamheter. Motionärerna understryker i yrkande 25 att data bör fungera över hela landet. De föreslår därför att minimisäkerhetsstandarder införs för att system och hårdvara ska kopplas på offentliga nätverk. Vidare bör data från offentlig sektor finnas på ett flertal datacenterum placerade runt om i landet för att minska risken för nedsläckning vid attacker eller andra incidenter.

I kommittémotion 2019/20:3342 hänvisar Helena Gellerman m.fl. (L) till Ekonomistyrningsverkets (ESV) granskning av digitaliseringen inom den offentliga sektorn. Granskningen visar bl.a. på att regeringens digitaliseringsstrategi inte ger den styrning som behövs för att effektivisera digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Dessutom visar granskningen på att hela den offentliga sektorn behöver göra ett kompetenslyft för att kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter. Motionärerna efterlyser mot denna bakgrund i yrkande 1 att regeringen tar fram en digitaliseringsstrategi som är specifik, mätbar och tidssatt.

Utskottets ställningstagande

I motionerna framförs olika önskemål med anledning av den pågående digitaliseringen av samhället. Utskottet vill mot denna bakgrund inledningsvis påminna om att sedan 2011 gäller för digitaliseringspolitiken det övergripande målet att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Riktlinjen för det fortsatta arbetet framgår av digitaliseringsstrategin som innehåller fem delmål som förklarar hur digitaliseringen ska kunna bidra till en positiv samhällsutveckling. Ungefär 200 initiativ kopplade till delmålen har tagits. Det handlar bl.a. om satsningar i statens budget, uppdrag till myndigheter samt förslag och beslut om ny lagstiftning. Regeringen redogör närmare för digitaliseringsstrategin i sin skrivelse Hur Sverige blir bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter – en skrivelse om politikens inriktning (skr. 2017/18:47) som utskottet behandlade våren 2018 (bet. 2017/18:TU9).

Digitaliseringsrådet som regeringen inrättade 2017 är en del i ambitionen att göra Sverige bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Rådet är särskilt viktigt i arbetet med att främja digital ledning. Utskottet vill uppmärksamma att Digitaliseringsrådets rapporter har bidragit med samlade analyser och underlättat samordningen av regeringens arbete i allmänna digitaliseringsfrågor. Detta har i sin tur främjat relevanta och målmedvetna insatser på området. Som motiv för att inrätta ett digitaliseringsråd angav regeringen i sitt beslut att det skulle öka möjligheterna att uppmärksamma frågor av betydelse för digitaliseringen där det saknas ett tydligt utpekat ansvar. Åtgärden bidrar också till att minska risken för dubbelarbete i funktioner som regeringen inrättat för att främja, genomföra och utveckla olika aspekter av digitaliseringen, något som utskottet anser är angeläget i sammanhanget.

Vad gäller frågan om digitalisering av den offentliga sektorn konstaterar utskottet att det bl.a. i Ekonomistyrningsverkets (ESV) rapport Digitaliseringen av den offentliga Sverige – en uppföljning (2018:31) från 2018 uppmärksammas att digitaliseringen inom offentlig sektor går långsamt och att organisationernas förutsättningar att ta till vara digitaliseringens möjligheter är väldigt olika. Utskottet välkomnar därför att Myndigheten för digital förvaltning (Digg) inrättades i september 2018. Myndighetens huvudsakliga uppgifter består i att

- samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig
- ansvara för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen
- bistå regeringen med underlag för utvecklingen av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen
- följa och analysera utvecklingen inom sitt verksamhetsområde.

Utskottet noterar att regeringen i juni 2019 gav Statskontoret i uppdrag att utvärdera hur Digitaliseringsrådet och dess kansli har utfört sitt uppdrag samt beskriva och analysera resultaten och effekterna av arbetet. Statskontoret ska

också undersöka behovet av och hur regeringen kontinuerligt kan säkerställa kvalificerad analys, uppföljning och genomförande av digitaliseringspolitiken, i den del som inte avser offentlig förvaltning liksom de uppgifter som ligger på Digg. Analysen ska ta sin utgångspunkt i regeringens mål för digitaliseringspolitiken och digitaliseringsstrategin. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 15 februari 2020. Utskottet emotser detta med stort intresse.

I det internationella perspektivet vill utskottet uppmärksamma att OECD under 2018 levererade sin översyn av digitaliseringens utveckling i Sverige (OECD Reviews of Digital Transformation, Going Digital in Sweden) och samarbetsorganisationen har också lämnat slutsatser och rekommendationer på flera områden för digitaliseringspolitiken. Utskottet noterar att översynen har legat till grund för regeringens arbete på området. Därtill har Digitaliseringsrådet under 2018 och 2019 redovisat fem lägesbilder på delområdena kompetens, trygghet, innovation, ledning och infrastruktur. Lägesbilderna indikerar generellt att Sverige ligger långt fram när det gäller digitalisering men att det finns utmaningar under respektive delområde om Sverige ska nå målet att bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Enligt Digitaliseringsrådet är de främsta utmaningarna som digitaliseringspolitiken behöver hantera kopplade till digital kompetens och digital ledning.

Ett av delmålen i digitaliseringsstrategin avser digital innovation, och innebär att Sverige ska ha de bästa förutsättningarna för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas. Det kräver att Sverige ligger i framkant när det gäller datadriven utveckling. Utskottet anser liksom regeringen att en central och viktig produktionsfaktor i datadriven innovation är tillgången till data. Utskottet välkomnar därför att regeringen i juni 2019 uppdrog dels åt Tillväxtverket att kartlägga förutsättningarna för att öka små och medelstora företags förmåga att använda data som strategisk resurs, dels åt SCB att kartlägga användningen av artificiell intelligens (AI) samt analys av stora datamängder i Sverige.

Regeringen anger i budgetpropositionen för 2020 att en indikator på hur väl Sverige står sig när det gäller utveckling och användning av digitala innovationer är andel företag som analyserar stora datamängder, vilket för 2018 uppgick till 10 procent. Även OECD konstaterar i sin översyn av Sveriges digitala transformation att svenska företags användning av stora datamängder i en internationell jämförelse är relativt låg. Regeringen varnar för att det låga resultatet för svenska företag riskerar att leda till försämrade förutsättningar att använda de möjligheter som digitalisering innebär då det innebär minskad innovation och försämrad konkurrenskraft. Regeringen understryker i sammanhanget att rätt förutsättningar för digital innovation är avgörande för att Sverige ska kunna vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter, en uppfattning som utskottet instämmer i.

I oktober 2019 beslutade regeringen att ge Verket för innovationssystem (Vinnova) i uppdrag att genomföra en förstudie inför ett eventuellt etablerande

av s.k. digitala innovationshubbar. Beslutet följer av Europeiska kommissionens förslag om inrättandet av programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027. Enligt förslaget ska ett nätverk av digitala innovationshubbar inrättas i medlemsstaterna som ska ha en central roll i genomförandet av programmet, bl.a. genom främjandet av ett brett införande av avancerad digital teknik i näringslivet och inom den offentliga sektorn. Programmet omfattar ett antal målområden som exempelvis artificiell intelligens, cybersäkerhet, avancerade digitala färdigheter och bästa användning av digital kapacitet och interoperabilitet. Som skäl för sitt beslut pekar regeringen på att etableringen av digitala innovationshubbar kommer att utgöra en viktig del i att genomföra programmet som syftar till att stötta den digitala omvandlingen av ekonomi och samhälle i Europa. Regeringen framhåller också att effektiva satsningar på innovation och digitalisering stärker den svenska konkurrenskraften och bidrar till sysselsättning samt en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill vidare framhålla att Sveriges kommuner och regioner (SKR) under hösten 2019 offentliggjorde sin strategi för digital utveckling (Utveckling i en digital tid – en strategi för grundläggande förutsättningar). Strategins syfte är att skapa en gemensam riktning för kommuner, regioner och SKR-koncernen om grundläggande förutsättningar för utveckling i en digital tid. I strategin presenteras 16 mål uppdelade på fyra målområden. Det första målområdet beskriver ledning, styrning och organisation som leder till att rätt prioriteringar görs, nya kompetenser utvecklas och att invånare och medarbetare involveras i och är medskapande i förändringsarbetet. I det andra målområdet lyfts vikten av gemensamma ramverk för arkitektur och säkerhet som används vid utveckling och förvaltning av digitala välfärdstjänster. Det skapar enligt SKR en gemensam grund och stärker samverkansförmågan när planering, utveckling och förvaltning av gemensamma lösningar hålls samman. Det tredje målområdet är informationsförsörjning och digital infrastruktur, vilket innebär att säkerställa att rätt information finns tillgänglig och kan utbytas på ett effektivt sätt. Det fjärde målområdet beskriver en sammanhållen digital service som baseras på samverkande processer och gemensamma lösningar. Detta innebär att välfärden kan erbjuda tjänster som utgår från användarnas behov, något som utskottet finner mycket angeläget.

Utskottet vill också påminna om att regeringen i maj 2018 gav Bolagsverket, Domstolsverket, Försäkringskassan, E-hälsomyndigheten, Lantmäteriet, Myndigheten för digital förvaltning och Skatteverket ett gemensamt uppdrag att lämna förslag som ska öka säkerheten och effektiviteten av elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga sektorn, bl.a. genom en ökad standardisering av förvaltningsgemensamma lösningar. Regeringsuppdraget slutrapporterades den 15 augusti 2019. I rapporten har myndigheterna genomfört en omfattande behovs- och omvärldsanalys som pekar på stora möjligheter och nyttor med en understödjande förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Bland

åtgärdsförslagen i rapporten finns fortsatta regeringsuppdrag som syftar till att börja etablera digitala byggblock, exempelvis i form av standarder, specifikationer, ramverk och digitala tjänster, som ska understödja den offentliga sektorns informationsutbyte. Åtgärder föreslås även för att ge individen en ökad kontroll över sina egna data.

Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att regeringen i september 2019 beslutade att tillsätta en särskild utredare för att kartlägga och analysera statliga myndigheters behov av säker och kostnadseffektiv it-drift samt hur dessa behov bäst tillgodoses. Utredningen syftar till att skapa bättre förutsättningar för den offentliga förvaltningen att få tillgång till säker och kostnadseffektiv it-drift genom antingen samordnad statlig it-drift eller tydligare rättsliga förutsättningar för att kunna anlita privata leverantörer av it-drift. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2022. Inom ramen för uppdraget ska inte minst de lärdomar som dragits nationellt och i andra länder av samordnad statlig it-drift, inklusive lösningar med molntjänster, tas till vara. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet vill vidare uppmärksamma att för att uppfylla Sveriges åtagande inom ramen för den internationella organisationen Open Government Partnership, beslutade regeringen den 29 augusti 2019 om en uppdaterad handlingsplan avseende perioden 2019–2021 som innehåller uppdrag åt Myndigheten för digital förvaltning Digg om att upprätta en handlingsplan för öppna data, tillgängliggöra öppna data som bäst kan bidra till nytta för samhället samt främja förmågan att bedriva öppen och datadriven innovation i samverkan mellan forskning, näringsliv och civilsamhälle.

I fråga om digital delaktighet kan utskottet konstatera att Sverige i jämförelse med andra länder har en fortsatt hög andel av befolkningen som är digitalt delaktig. Enligt DESI-undersökningen (Digital economy and society index) 2019 är Sverige ett av de främsta länderna i Europa vad gäller befolkningens användning av internettjänster. I Statistiska centralbyråns (SCB) undersökning från 2018 av befolkningens it-användning framgår att 84 procent av såväl kvinnor som män i åldern 16–85 år använder internet i stort sett varje dag. Det är dock bl.a. äldre, utrikes födda samt personer med olika typer av funktionsnedsättning som i mindre utsträckning upplever att de är digitalt delaktiga. Utskottet noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2020 påtalar att det även fortsättningsvis krävs ändamålsenliga åtgärder för att öka den digitala delaktigheten, vilket utskottet instämmer i. Regeringen pekar i sammanhanget på det nyligen antagna EU-direktivet (2019/882) om tillgängliga produkter och tjänster som syftar till att bidra till en väl fungerande inre marknad genom att tillnärma medlemsstaternas lagar och andra författningar vad gäller tillgänglighetskrav för vissa produkter och tjänster, bl.a. vad gäller elektroniska kommunikationstjänster.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att en rad initiativ har tagits för att ta till vara de möjligheter som digitaliseringen erbjuder, och att Sverige i en internationell jämförelse hävdar sig väl på området. Digitaliseringsstrategin är ett viktigt instrument i det pågående arbetet, och utskottet framhåller de

många insatser som görs i samhället av både offentliga och enskilda aktörer. Utskottet konstaterar att det finns en rad utmaningar på området, inte minst i fråga om digital delaktighet och digital ledning. Utskottet ser dock positivt på förutsättningarna för den fortsatta digitaliseringen av samhället och avstyrker med hänvisning till vad som anförts ovan motionerna 2019/20:1000 (S), 2019/20:1097 (S), 2019/20:2718 (M) yrkandena 7, 8 och 17, 2019/20:2720 (M) yrkande 3, 2019/20:3263 (C) yrkandena 2, 4, 22 och 25 samt 2019/20:3342 (L) yrkande 1.

Tillgång till elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillgången till elektroniska kommunikationer. Utskottet bedömer att utvecklingen på området fortsätter i positiv riktning och välkomnar de många initiativ som vidtagits för att främja bredbandsutbyggnaden och mobiltäckningen i landet, inte minst på landsbygden.

Jämför reservation 4 (M), 5 (SD), 6 (C) och 7 (KD).

Bakgrund

Vägledande för arbetet med att tillgodose tillgången till elektroniska kommunikationer är den s.k. bredbandsstrategin. Den första nationella bredbandsstrategin formulerades 2009 som en del av den övergripande digitala agendan för Sverige. Den snabba utvecklingen inom området föranledde regeringen att utarbeta en ny bredbandsstrategi som presenterades i december 2016 och som har följande mål:

- 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s.
- 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband.

Ett första måldatum för den nya bredbandsstrategin är 2020 när 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, vilket kan jämföras med 90 procent av alla hushåll och företag som angavs i den förra strategin från 2009. För 2023 är målsättningen att hela Sverige ska ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet. Det innebär att i områden där människor normalt befinner sig bör det vara möjligt att med en trådlös uppkoppling kunna använda mobila tjänster utanför hemmet eller arbetsplatsen. Detta gäller även för uppkopplade saker, internet of things (IoT). Målsättningen är att uppkopplingen ska vara så stabil och av sådan kvalitet att användaren inte upplever några begränsningar när de mobila

tjänsterna utnyttjas. För 2025 gäller att hela Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband enligt följande:

- 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s.
- 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 100 Mbit/s.
- 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 30 Mbit/s.

Bredbandsforum tillkom 2010 på regeringens initiativ och har till uppgift att främja samverkan kring bredbandsutbyggnad. Företag, myndigheter och organisationer möts i Bredbandsforum för att tillsammans hitta lösningar som ökar tillgången till bredband i hela landet. Bredbandsforum leds av en styrgrupp och är underställd Infrastrukturdepartementet. Relevanta frågor och områden behandlas i tidsbegränsade arbetsgrupper.

Motionerna

I motion 2019/20:260 pekar Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) på några av de negativa konsekvenser som drabbar de delar av landet som hamnar i ett digitalt utanförskap. För de som bor på landsbygden är möjligheten till uppkoppling mot internet oundgänglig för att bedriva näringsverksamhet eller utnyttja digitala samhällstjänster. Motionärerna påtalar dock att investeringskostnaderna i vissa delar av landet är för höga för att kommersiella aktörer ska bygga ut utan någon form av stöd. För att nå den politiska målsättningen på området och påskynda utbyggnaden föreslår motionärerna därför i yrkande 1 att det ska bli tillåtet med kommunal medfinansiering vid bredbandsutbyggnad. Vidare förespråkar motionärerna i yrkande 2 att man i högre grad uppmärksammar den möjlighet som frivillig avtalsamverkan innebär mellan kommuner för att förstärka utbyggnaden på landsbygden.

I motion 2019/20:333 efterlyser Patrik Jönsson (SD) bättre mobiltäckning utmed järnvägsnätet. Motionären anför att den bristfälliga täckningen gör det svårt att utnyttja datorn eller mobilen om man t.ex. vill jobba under tågresan. Motionären påtalar att trots att mobiloperatörerna har haft lång tid på sig för att utveckla och förbättra täckningen är det vanligt att samtal bryts under resan eller att det saknas internettäckning. För att komma till rätta med detta borde Trafikverket i samarbete med mobiloperatörerna ta fram en åtgärdsplan i syfte att drastiskt förbättra mobiltäckningen längs med järnvägsnätet anser motionären.

I kommittémotion 2019/20:367 uppmärksammar Eric Palmqvist m.fl. (SD) i yrkande 6 det växande behovet av en snabb och stabil internetuppkoppling, något som blivit en förutsättning för att kunna ta del av nyheter och information i internetbaserade medier. Enligt motionärerna är tillgång till internet ytterst en demokratifråga, och de ser därför med oro på utvecklingen i glesbygden där många fortfarande saknar tillgång till snabb uppkoppling. För en livskraftig svensk landsbygd vill därför motionärerna att hela befolkningen ska få tillgång till snabbt internet senast 2025.

Solveig Zander (C) betonar i motion 2019/20:402 yrkande 4 nödvändigheten av bredbandstäckning på Sveriges landsbygd eftersom det är en förutsättning för digital utveckling i hela landet i enlighet med de mål som formuleras i digitaliseringsstrategin.

Hillevi Larsson (S) behandlar i motion 2019/20:455 de problem som fortfarande finns i delar av landet med långsam uppkoppling över mobilnätet. Motionären menar att marknadskrafterna inte kommer att lösa problemet med otillräcklig täckning eftersom de bara bygger ut i de områden där det är ekonomiskt lönsamt, vilket det sällan är i glesbygden. Motionären understryker i sammanhanget att mobiltäckning och internet är grundläggande samhällsfunktioner och yrkar därför på att regeringen bör överväga antingen högre ställda krav på kommersiella aktörer eller alternativ till kommersiella aktörer och i stället ett större statligt ansvarstagande för att nå målet om mobil- och internettäckning i hela Sverige.

I kommittémotion 2019/20:613 betonar Jimmy Ståhl m.fl. (SD) i yrkande 1 vikten av att stärka bredbandsutbyggnaden på landsbygden. Motionärerna understryker att bredband på landsbygden är en grundförutsättning för såväl arbete som fritid för en befolkning som blir alltmer beroende av en snabb och stabil internetuppkoppling. För att påskynda och underlätta utbyggnaden av bredband efterlyser motionärerna därför i yrkande 13 en ökad samordning vid fiberdragningen. Det kan exempelvis handla om samförläggning i rör eller kulvertar och kabeltrummor utmed väg- och järnvägsnätet om kapacitetsutrymmet finns.

Patrik Jönsson m.fl. (SD) anför i kommittémotion 2019/20:615 att en viktig förutsättning för att få fler att välja tåget som färdmedel är att det måste vara möjligt att använda mobiltelefon och kunna arbeta under resan. Tillgång till internet finns på många tåg men är sällan tillfredsställande, och mobiltäckningen längs järnvägen är ofta dålig. En utbyggnad av mobilnätet är därför nödvändig och bör genomföras i samarbete med intressenter som Trafikverket, järnvägsföretagen och mobiloperatörerna. Motionärerna vill därför i yrkande 65 att det görs en översyn av mobiltäckningen längs järnvägsnätet för att i ett senare skede prioritera förbättringsåtgärder.

Roza Güzgülü Hedin m.fl. (S) påpekar i motion 2019/20:927 att digitaliseringen är viktig för Sverige, och att infrastrukturen är grundbulten för digitaliseringen. Tekniken utjämnar också skillnaden mellan stad och land och främjar därför demokratin, vilket gör det möjligt för människor att bo kvar och därmed slå vakt om en levande glesbygd. Mot denna bakgrund yrkar motionärerna på att arbetet med att förbättra den digitala infrastrukturen ska ske i takt med den ökande användningen och behovet i hela landet.

I motion 2019/20:1064 understryker Betty Malmberg (M) i yrkande 1 vikten av att man utarbetar en nationell strategi för mobiltäckning. Motionären pekar på att det fortfarande finns många och stora vita fläckar på kartan där det saknas mobiltäckning, vilket inte är acceptabelt eftersom det kan äventyra liv vid sjukdomsfall eller olyckor. För att en strategi för mobiltäckning för röstsamtal ska vara relevant krävs enligt motionären att man fastställer olika

nivåer på näten som ska uppnås till olika år. Motionären anser därför i yrkande 2 att Post- och telestyrelsen (PTS) bör få i uppdrag att följa upp ytäckningen och kvaliteten på röstsamtal med mobil.

Betty Malmberg (M) tar vidare i motion 2019/20:1065 upp frågan om bredbandsstrategin och de signaler som kommer om att målen i strategin inte kommer att uppnås inom utsatt tid, något som motionären finner oroväckande, särskilt för glesbygden. Motionären anser därför i yrkande 1 att mer måste göras för att leva upp till målet. I yrkande 2 anser motionären att mer också måste göras för att bygga ut bredband på landsbygden, och anför som skäl att det är svårt för mindre kommuner att mäkta med de stora investeringar i infrastruktur som krävs, t.ex. fiber. Motionären framhåller att det därför är oerhört viktigt att regeringen verkar för att medel även fortsättningsvis kan frigöras genom exempelvis landsbygdsprogrammet.

John Widegren (M) yrkar i motion 2019/20:1276 på att man ska utarbeta en strategi så att hela Sverige snarast får mobiltäckning. Motionären anför som skäl att det fortfarande finns väldigt många platser i Sverige som saknar täckning för mobiltelefoni, och att detta inte bara innebär stora säkerhetsrisker utan också försvårar för näringarna på landsbygden.

Lotta Olsson (M) påpekar i motion 2019/20:1479 att tillgång till mobiltelefoni i dag är en förutsättning för att kunna bo och verka i hela landet. Dessvärre är mobiltäckningen i många områden fortfarande mycket bristfällig, inte minst i glesbygden, anser motionären. Mångfalden av aktörer på mobilmarknaden har i flera avseenden gynnat konsumenterna, men motionären pekar också på att det inneburit svårigheter att utnyttja olika mobilabonnemang i olika delar av landet. Ett sätt att förbättra täckningen är enligt motionären att operatörerna i större utsträckning utnyttjar varandras infrastruktur när de själva inte kan erbjuda de egna kunderna mobiltäckning. Motionären anser därför att regeringen bör överväga vilka åtgärder som kan vidtas för att underlätta ett mer effektivt utnyttjande av det svenska mobilnätet.

I motion 2019/20:2299 uppmärksammar Johan Löfstrand m.fl. (S) problemen med bristfällig täckning som ibland drabbar mobilanvändare eller de som försöker använda sig av en trådlös internetuppkoppling i glesbygdsområden. Motionärerna anser att den trådlösa infrastrukturen hör framtiden till och att tekniken har stor potential att fungera mycket väl i hela landet. Emellertid bygger de kommersiella aktörerna enbart ut it-infrastrukturen där det är lönsamt, vilket lämnar de som bor i glesbygden utan stöd från vare sig marknaden eller kommunen. Motionärerna vill därför i yrkande 1 att man i infrastrukturplaneringen ser över hur mobiltäckningen kan förbättras runt om i landet. Vidare uppmärksammar motionärerna frågan om tillgång till bredband på landsbygden. Motionärerna pekar på de höga kostnaderna för fiberanslutning som drabbar hushållen trots de många positiva åtgärder som regeringen har vidtagit genom åren för att underlätta utbyggnaden. De bidrag som går att söka täcker inte kostnaderna för kommunerna. Mot denna bakgrund vill motionärerna i yrkande 2 att man

säkerställer att de resurser som satsas på utbyggnad av bredband även kommer de mindre kommunerna och landsbygden till del.

I kommittémotion 2019/20:2597 påminner Jessika Roswall m.fl. (M) om målen i bredbandsstrategin, men pekar samtidigt på de utmaningar som bredbandsutbyggnaden möter. Det gäller inte minst situationen på landsbygden som utmärks av höga kostnader och låg anslutningsgrad. För att öka effektiviteten och snabbheten i arbetet understryker motionärerna i yrkande 54 vikten av att utbyggnaden är teknikneutral. En förklaring till att fiberutbyggnaden på landsbygden har blivit så tidskrävande måste enligt motionärerna tillskrivas Trafikverket där långa handläggningstider och köer för ärendehantering orsakar stora förseningar. Motionärerna vill därför i yrkande 56 att arbetet med att förkorta handläggningstiderna hos Trafikverket för ledningsrättsärenden ska prioriteras. Motionärerna framför även motsvarande önskemål i kommittémotion 2019/20:2718 yrkande 31.

I motion 2019/20:2610 understryker Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M) vikten av god tillgång till bredband så att e-tjänster kan nyttjas i större utsträckning, exempelvis inom kommuner och landsting för att tillhandahålla välfärdstjänster. Motionärerna framhåller att dessa välfärdstjänster innebär fördelar för den enskilde och bidrar till en högre kvalitet på tjänsterna samt lägre kostnader. En förutsättning för e-tjänster är som motionärerna påpekar att bredband med hög överföringshastighet byggs.

Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) understryker i motion 2019/20:2620 det nödvändiga i att det finns mobiltäckning i områden dit marknadskrafterna inte når och vikten av mobiltäckning i hela landet. Motionärerna påminner om att i likhet med satsningarna på bredbandsutbyggnad i landsbygdsprogrammet måste det betraktas som ett samhälleligt ansvar att säkerställa god täckning för telefoni och mobilt bredband i områden dit marknadskrafterna inte når. De framhåller vidare att avsaknad av mobiltäckning i praktiken innebär att människor utestängs från väsentliga delar av det moderna samhället.

I kommittémotion 2019/20:2718 identifierar Jessika Roswall m.fl. (M) några av de hinder som finns för bättre och bredare uppkoppling i landet. Motionärerna menar att marknaden i stor utsträckning kan sköta utbyggnaden av uppkoppling, samtidigt som staten måste undanröja de ibland små men viktiga hindren som finns på vägen. Motionärerna anser därför i yrkande 34 att det finns ett behov av att införa en direktlinje till Infrastrukturbedepartementet för aktörer som bygger ut uppkopplingen i Sverige för att genom enkel kommunikation och dialog lösa de hinder som marknadens aktörer identifierar.

I kommittémotion 2019/20:2775 understryker Magnus Jacobsson m.fl. (KD) i yrkande 87 nödvändigheten av en fortsatt utbyggnad av bredband. Motionärerna pekar på att tillgång till bredband är avgörande för att människor ska få tillgång till god kommunikation, kunna driva företag samt jobba och studera på distans. Motionärerna tillägger att kommunikationstjänster och bredband i första hand ska tillhandahållas av marknaden men att staten ska säkerställa goda villkor och undanröja hinder för utvecklingen på området.

Vidare betonar motionärerna i yrkande 88 vikten av fortsatta satsningar på regionala bredbandskoordinatörer i landet. Koordinatorernas uppgift är att fungera som kontaktpunkter för bredbandsfrågor i länen för både offentliga och privata aktörer. Motionärerna understryker deras betydelse i de ansträngningar som görs för att förbättra tillgången till bredband i hela Sverige.

Annie Lööf m.fl. (C) anser i partimotion 2019/20:3106 yrkande 4 att större hänsyn till gleshet bör tas i samband med den fortsatta bredbandsutbyggnaden. Digitaliseringen har bara börjat, och motionärerna påminner om att tillgången till modern teknik och infrastruktur är av avgörande betydelse för Sveriges landsbygder och att bredbandsutbyggnaden måste fortsätta. I sammanhanget är det därför viktigt att beakta gleshet inom ramen för de statliga satsningarna på bredband, påpekar motionärerna.

Anders Åkesson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2019/20:3246 yrkande 32 att it ska räknas som ett eget transportslag vid sidan av bil, båt, flyg och tåg. Motionärerna anser att it utgör ett femte transportslag som gör det möjligt att bo och arbeta i hela landet. Därför måste it-lösningar göras till ett valbart alternativ vid de åtgärdsvalsstudier som Trafikverket gör för att öka tillgängligheten för människor i hela landet. It behöver enligt motionärerna även bli en del i Trafikverkets årliga anslag för nyinvesteringar och underhåll av transportinfrastrukturen. Motionärerna uppmärksammar också den växande efterfrågan på ökad täckning och högre överföringshastigheter. Detta är nödvändigt för att kunna använda de internetbaserade tjänsterna överallt. Motionärerna påpekar att framför allt i glesbefolkade områden kan trådlös infrastruktur vara ett mer ekonomiskt sätt att nå ut till alla bostäder och verksamhetsställen i avvaktan på att fast fiber byggs ut. En väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefoni- och bredbandstjänster är också en förutsättning för att landsbygdens befolkning ska kunna bo kvar, driva företag, sköta sociala kontakter m.m. För att snarast uppnå PTS mål om att öka mobiltäckningen där det i dag brister, för att ge garanterad tillgång till mobilt bredband och telefoni i hela landet, efterlyser motionärerna i yrkande 42 att 700 MHz-bandet auktioneras ut samtidigt som blåljusmyndigheternas funktion och tillgång till bandbredd tillgodoses i sammanhanget.

I kommittémotion 2019/20:3263 efterlyser Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) i yrkande 7 en digital allemansrätt som garanterar stabil och snabb uppkoppling i hela landet och i yrkande 8 att mer frekvensutrymme frigörs för bättre mobiltelefoni och surf i hela landet. Motionärerna konstaterar att näringslivet, föreningslivet, vardagen och välfärden blir alltmer digital. Därför är det också avgörande att alla människor i Sverige ska kunna vara uppkopplade och få möjlighet att nyttja digitaliseringens möjligheter, anser motionärerna.

Camilla Brodin m.fl. (KD) uppmärksammar i kommittémotion 2019/20:3334 de utmaningar som den digitala segregeringen för med sig och påpekar att det i första hand inte handlar om skillnaden mellan stad och land, utan om ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningar för privatpersoner

och näringsidkare. Motionärerna lyfter därför i yrkande 6 fram att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband och fibernät över hela landet.

I partimotion 2019/20:3358 påminner Johan Pehrson m.fl. (L) om att tillgång till bredband och liknande digital uppkoppling i dag är en lika viktig del av infrastrukturen som el- och vägnäten. En god utbyggnad är betydelsefull för såväl privatpersoner som företag och är oerhört viktigt för den regionala tillväxten anser motionärerna. Motionärerna efterlyser därför i yrkande 8 (i denna del) en god utbyggnad av bredband i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner inledningsvis om att målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87) och att det under detta mål finns två delmål som är centrala för god tillgång till elektroniska kommunikationer:

- Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).
- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Tillgången till bredband i landet

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2020 att den digitala infrastrukturen i Sverige är väl utbyggd i jämförelse med många andra europeiska länder. I DESI 2019 (Digital economy and society index) är Sverige rankat på fjärde plats vad gäller uppkoppling. Regeringen pekar på att utbyggnaden av framför allt fast bredband går framåt, vilket leder till att allt fler hushåll och företag får tillgång till snabbt bredband. Skillnaderna i tillgång till bredband mellan tätort/småort och landsbygd minskar, men det är fortfarande en ojämn fördelning av tillgången i landet.

Post- och telestyrelsens (PTS) mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2018 visar att ca 81 procent av alla hushåll och företag i Sverige hade tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i oktober 2018. Jämfört med året innan är det en ökning med drygt 4 procentenheter. Andelen hushåll och företag som har tillgång till minst 30 Mbit/s har under samma period ökat från 95 till 96 procent. Tillgången till 100 Mbit/s utanför tätort/småort var ca 42 procent, vilket indikerar att det fortfarande råder en ojämn fördelning av tillgången till

de högsta överföringshastigheterna i landet. Jämfört med 2017 är ökningen i områden utanför tätort/småort ca 10 procentenheter.

När det gäller tillgång till bredband med hastigheten 30 Mbit/s i områden utanför tätort/småort hade knappt 76 procent av hushållen och företagen sådan tillgång i oktober 2018. Det är en ökning med 7 procentenheter jämfört med 2017. Tillgången till bredband via mobilnäten (4G) är fortsatt mycket god, framhåller regeringen. Enligt PTS hade 99,99 procent av alla hushåll och företag sådan tillgång, och det gäller såväl i tätort/småort som på lands- och i glesbygden.

I oktober 2018 var tillgången till stabila mobila tjänster av god kvalitet där man normalt befinner sig (regeringens 2023-mål) 85 procent för hastigheter upp till 10 Mbit/s och 14 procent för hastigheter upp till 30 Mbit/s. Det innebär en marginell ökning jämfört med året innan. Vid samma tidpunkt hade 89 procent av alla hushåll och företag tillgång till 1 Gbit/s, dvs. hade infrastruktur med möjlighet att leverera denna hastighet i sin absoluta närhet (regeringens 2025-mål). Detta innebär en ökning med 3 procentenheter jämfört med föregående år.

Uppföljning av bredbandsstrategin

Som svar på ett regeringsuppdrag redovisar Post- och telestyrelsen (PTS) i rapporten Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi 2019 (PTS-ER-2019:11) från oktober 2019 sin bedömning av Sveriges möjligheter att uppfylla regeringens och EU-kommissionens bredbandsmål till 2020, 2023 och 2025.

Angående mål 1 i regeringens bredbandsstrategi bedömer PTS som sannolikast att mellan 85 och 88 procent av alla hushåll och företag kommer att ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020, vilket innebär att målet om 95 procents tillgång år 2020 inte kommer att uppnås. PTS prognos är en revidering nedåt jämfört med förra årets uppföljning, då myndigheten prognostiserade att mellan 87 och 90 procent skulle ha tillgång till 100 Mbit/s år 2020. Skälen till nedrevideringen är en sjunkande utbyggnadstakt, stigande kostnader för fiberutbyggnad och ett mer osäkert konjunkturläge.

När det gäller mål 2 i regeringens bredbandsstrategi påminner utskottet om att det handlar om ett rörligt mål eftersom det utgår från människor och deras behov och beteenden, som förändras över tid. PTS statistik visar dock att mobiltäckningen redan nu är god, och prognoserna visar på ytterligare förbättringar under de kommande åren, främst genom utbyggnad i 700 MHz-bandet.

Mål 3 i regeringens bredbandsstrategi innehåller tre delmål som alla måste vara uppfyllda för att det övergripande målet ska anses ha uppnåtts, bl.a. det s.k. gigabitmålet som innebär att 98 procent av alla hushåll och företag i Sverige antingen bör ha tillgång till 1 Gbit/s eller ha fiber i sin absoluta närhet (s.k. homes passed). För två av delmålen på denna punkt noterar utskottet att PTS gör en revidering uppåt jämfört med 2018 års uppföljning, men

myndighetens bedömning är likväl den att målet om att hela Sverige bör ha tillgång till snabbt bredband år 2025 inte kommer att uppnås. Det finns dock ett stort mått av osäkerhet i prognosen konstaterar utskottet, eftersom bredbandstillgången 2025 påverkas av en mängd tekniska, demografiska, ekonomiska och politiska faktorer vars utveckling är svår att förutse i dagsläget.

Tillgång till telefoni och funktionellt tillträde till internet

Utskottet påminner om att Post- och telestyrelsen (PTS) har i uppdrag att följa tillgången till bredband och mobiltäckning i alla delar av landet. Följaktligen redovisar myndigheten årligen tillgången till fast och mobil bredbandsinfrastruktur per den 1 oktober, då också yttäckningen och utbyggnaden av mobilt bredband och mobiltelefoni redovisas. PTS senaste kartläggning för 2018 visar att yttäckningen, dvs. den geografiska täckningen för mobiltelefoni, är fortsatt mycket god i Sverige. 2018 fanns det täckning för taltelefoni på knappt 88 procent av Sveriges yta.

PTS rapporterar vidare att yttäckningen för mobilt bredband fortsätter att öka men inte i samma takt som tidigare år, och att 4G-utbyggnaden fortsätter, men främst utifrån kapacitetssynpunkt. Ungefär 1 400 nya sändarplatser har tillkommit mellan oktober 2017 och 2018. Den största procentuella ökningen av yttäckning kan hänföras till mobilnät med hög kapacitet (30 Mbit/s), som har ökat med 1,7 procentenheter sedan 2017. Yttäckningen för 10 Mbit/s har däremot ökat långsammare än under tidigare år, och uppgick till endast 0,3 procentenheter sedan 2017 (mellan 2016 och 2017 var motsvarande ökning ca 8 procentenheter).

Enligt PTS uppskattning från 2018 har antalet hushåll och arbetsställen som saknar tillgång till 10 Mbit/s minskat jämfört med 2016. Utskottet välkomnar detta. Ca 300 hushåll och färre än 200 arbetsställen bedömdes sakna tillgång till 10 Mbit/s via trådbundna nät och mobilnäten. I uppskattningen har PTS tagit höjd för enskilda med anslutning via kopparnätet som ägs av Telia och som håller på att avvecklas, i syfte att fånga upp de platser där det finns kopparnät i dag men där avvecklingen av kopparnätet skulle kunna leda till att en viss plats blir helt utan infrastruktur framöver.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att som ett komplement till fiber kan fast bredband över mobilnätet även tillhandahållas genom s.k. FWA-teknik (fixed wireless access) i vissa områden. Telia bedriver för närvarande pilotprojekt med FWA-lösningar i Trosa, Kramfors och Ljusnarsberg. Utskottet vill också peka på att satellittjänster i vissa fall kan vara en alternativ lösning för de som har svårt att få en uppkoppling med tillräcklig hastighet via annan infrastruktur.

Utskottet påminner vidare om att regeringen i januari 2018 beslutade om förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet. Det medförde att nivån höjdes för vad som ska anses utgöra funktionellt tillträde till internet i Sverige från 1 Mbit/s till 10

Mbit/s. Sedan den 1 mars 2018 kan följaktligen privatpersoner och företag ansöka hos PTS om stöd för en anslutning som ger telefoni och grundläggande internet till en fast bostad eller ett fast driftställe. 10 Mbit/s är i dag tillräckligt för att exempelvis kunna titta på SVT play och sköta företags- och myndighetsärenden och sociala kontakter.

I budgetpropositionen för 2020 gör regeringen den sammanfattande bedömningen att Sverige har mycket god tillgång till telefoni och funktionellt tillträde till internet, även med den nya, högre nivån för vad som ska anses utgöra funktionellt tillträde. Denna bedömning delas i allt väsentligt av utskottet.

Bredbandsstöd

De nuvarande statliga bredbandsstöden erbjuds dels inom ramen för regionalfondsprogrammen till ortsammanbindande nät i de nordligaste regionerna, dels genom landsbygdsprogrammet till accessnät på landsbygden. Regeringen konstaterar i sin skrivelse (skr. 2017/18:54) med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport om de bredbandspolitiska målen (RiR 2017:13) att efterfrågan på båda dessa stöd har varit mycket hög. Enligt regeringens bedömning har den nuvarande stödmodellen genererat mycket god utbyggnad, vilket utskottet välkomnar. Statens jordbruksverk har i uppdrag att tillhandahålla riktlinjer och rutinbeskrivningar för stöd till bredband i enlighet med gällande regelverk för landsbygdsprogrammet, och länsstyrelserna har i sin tur till uppgift att tillämpa dessa. Tillväxtverket är den myndighet som administrerar det stöd som utbetalas genom regionalfondsprogrammen. Regeringen understryker i skrivelsen att det finns verktyg på plats för att säkerställa att det statliga stödet går till områden där kommersiell utbyggnad varken förekommer eller planeras, t.ex. de marknadsanalyser som Statens jordbruksverk ska göra och de offentliga samråd som länsstyrelserna genomför.

I budgetpropositionen för 2020 framhåller regeringen att de medel som tillförts landsbygdsprogrammet och de tre nordliga regionalfondsprogrammen har möjliggjort stöd till bredbandsutbyggnad i lands- och glesbygden. Av budgetpropositionen framgår också att regeringen har beslutat om att tillföra ytterligare 195 miljoner kronor till bredbandsstöd i landsbygdsprogrammet under 2019. Utskottet välkomnar detta. Totalt omfattar satsningen på bredbandsstöd i landsbygdsprogrammet 2014–2020 ca 4,45 miljarder kronor. Regeringen framhåller att satsningar på bredbandsstöd är en starkt bidragande orsak till att fler hushåll och företag har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s och att det riksdagsbundna målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass därmed kan uppnås, vilket utskottet noterar med tillfredsställelse. Utskottet påminner i sammanhanget om att det nuvarande stödssystemet löper under perioden 2014–2020 och konstaterar att regeringen understryker i budgetpropositionen för 2020 att det även framöver kommer att vara nödvändigt med statliga stödinsatser för bredbandsutbyggnad i områden där

förutsättningarna för kommersiell utbyggnad saknas. Utskottet delar regeringens uppfattning.

Regeringen framhåller att en god tillgänglighet i hela Sverige är viktigt för att det ska vara möjligt att bo, leva och verka i alla delar av landet. En väl fungerande digital infrastruktur bidrar till detta, och regeringen föreslår därför att ytterligare medel avsätts för att underlätta och öka tempot i bredbandsutbyggnaden. I budgetpropositionen meddelar regeringen att den satsar 650 miljoner kronor 2020–2022 på ett nytt stödssystem för utbyggnad av elektroniska kommunikationer. Utskottet är positivt till detta.

Vad gäller frågan om statligt stöd vill utskottet även framhålla att PTS i slutet av juni 2019 fick i uppdrag att ta fram en ny modell för bredbandsstöd. I uppdraget ingår att lämna förslag på hur framtida stödinsatser för bredbandsutbyggnad kan utformas på ett effektivt sätt. Det handlar bl.a. om hur stora eller små områden som ska kunna få stöd, hur stödet ska utformas för att minimera påverkan på konkurrensen, hur stödmottagarna ska väljas ut och vilka krav som ska ställas på utbyggnadsprojekten. Uppdraget redovisades till regeringen den 15 januari 2020 i rapporten PTS förslag till investeringsstöd för bredband (PTS-ER 20:02).

Andra åtgärder för att främja utbyggnaden av bredband

Av Post- och telestyrelsens regleringsbrev följer att PTS ska verka för att främja bredbandsutbyggnad i alla delar av landet i enlighet med bredbandsstrategin. Inom ramen för detta uppdrag ska PTS vidta åtgärder för att underlätta bredbandsutbyggnad, ge stöd till relevanta myndigheter och affärsverk samt vid behov lämna förslag till åtgärder. Myndigheten ska även göra följande:

- Leda en samverkansgrupp för det arbete med it-infrastruktur som länsstyrelserna och Tillväxtverket bedriver inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska regionala utvecklingsfonden, i enlighet med Sveriges åtagande genom partnerskapsöverenskommelse 2014–2020 med Europeiska kommissionen. Arbetet i samverkansgruppen ska fokusera på stödgivningsfrågor, informations-spridning och kompetensutveckling. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med berörda myndigheter samt Bredbandsforum.
- Vara expertmyndighet och verka för ett samordnat agerande för frågor som rör statligt stöd till bredbandsutbyggnad inom områden som PTS i egenskap av sektorsmyndighet ansvarar för. Detta innebär att PTS i denna roll ska bistå Statens jordbruksverk, Tillväxtverket och andra offentliga aktörer vid framtagande av t.ex. regelverk, riktlinjer och rutiner samt uppföljning.

Utskottet påminner vidare om att regeringen har avsatt medel under perioden 2015–2020 för att finansiera regionala bredbandskoordinatorer i alla län. Syftet med de regionala bredbandskoordinatorerna är att de ska bidra till att

öka samordningen och därmed effektivisera arbetet på regional nivå, vilket innebär att de ska

- arbeta aktivt med processer för en utökad och förstärkt utbyggnad av snabbt bredband
- utarbeta väl fungerande modeller för samverkan med alla aktörer som har betydelse för bredbandsutbyggnaden i länet
- aktivt sprida kunskap, dela med sig och dra nytta av varandras erfarenheter.

I sammanhanget vill utskottet lyfta fram att ett nationellt sekretariat har inrättats vid Bredbandsforums kansli med uppgift att stödja de regionala bredbandskoordinatorerna i deras arbete.

Regeringen framhåller vidare i budgetpropositionen för 2020 att Bredbandsforum fortsätter att bidra till nationell samverkan för en effektiv bredbandsutbyggnad i hela landet och i förlängningen till bredbandsmålet. Ett exempel är det s.k. Bredbandslyftet som är ett program för vägledning till kommuner som vill se över strategiska vägval i olika bredbandsfrågor. Under 2018 genomfördes programmet med positivt resultat i sex kommuner som fick bidrag från de regionala bredbandskoordinatorerna.

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2020 att anläggning av snabbt bredband till största delen sker längs vägnätet. För att skapa goda förutsättningar för både kommersiell och stödfinansierad utbyggnad är det därför enligt regeringen viktigt att det finns möjlighet att anlägga både kanalisation och fiber inom vägområdet i alla delar av landet. Utskottet delar denna uppfattning och vill liksom regeringen understryka att den statliga väginfrastrukturen är en viktig resurs för den bredbandsinfrastruktur som behöver anläggas på landsbygden.

Vad gäller de hinder mot bredbandsutbyggnad som identifierats, inte minst i mer glesbefolkade regioner, påminner regeringen om att Trafikverket i december 2018 slutredovisade ett regeringsuppdrag om att utreda användningen av bl.a. alternativa anläggningstekniker i syfte att främja utbyggnaden av bredband på landsbygden. Som ett resultat av regeringsuppdraget införde Trafikverket den 1 april 2019 en möjlighet för bredbandsoperatörer att ingå avtal med Trafikverket enligt tillfälliga regler. Reglerna medger att flera alternativa platser inom det statliga vägområdet vid behov kan användas för att anlägga bredband. Regeringen pekar också på att Trafikverkets handläggningstider för ledningsärenden, s.k. grävstillstånd, har kortats under 2018. Utskottet välkomnar detta. Vad gäller just handläggningstiderna för ledningsärenden i områden där komplicerade terrängförhållanden råder, använder Trafikverket sedan i våras en ny modell för att påskynda fiberutbyggnaden. Förenklat innebär detta att ledningsägarna kan börja nyttja alternativa anläggningsplatser innan alla regelverk och villkor finns på plats. Denna modell ger operatören fler alternativ när fiber ska grävas ned vid vägarna. Målet är att ett nytt standardavtal ska vara klart senast den 1 december 2019, efter förhandlingar med branschen, uppger Trafikverket.

Utskottet vill i sammanhanget också påminna om att lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen) gör det möjligt för den som vill bygga ut fast eller trådlöst bredband att få utnyttja andra aktörers infrastruktur eller samordna sin utbyggnad med dessa. Lagens syfte är att sänka kostnaderna för utbyggnad av bredband och därigenom bidra till att fler får tillgång till snabbt bredband. Utskottet konstaterar också att PTS sedan november 2016 vid ett flertal tillfällen har prövat tvistlösningsärenden i enlighet med lagen.

Utskottet vill avslutningsvis uppmärksamma att utskottet i samband med sammanträdet den 21 november 2019 fick information från företrädare från Bredbandsforum, Svenska stadsnätsföreningen, IP-Only och Telia om angelägna frågor i den fortsatta utbyggnaden av bredband. Härvid lyftes bl.a. behovet av mer stödmedel, större tydlighet från politiken och undantag från den s.k. lokaliseringsprincipen. Frågan om Trafikverkets hantering av ledningsärenden behandlades också.

Särskilt om 700 MHz-bandet

I december 2018 genomförde Post- och telestyrelsen (PTS) en auktion av stora delar av spektrumet i 700 MHz-bandet. I det tilldelningsbeslut som PTS fattade efter auktionen fick Telia Sverige AB och Net 4 Mobility HB tillstånden. Auktionen omfattade sju tillstånd för användning av radiosändare i 700 MHz-bandet. Totalt omfattas 60 MHz, fördelat på två tillstånd på vardera 10 MHz (2×5 MHz) och ett tillstånd på 20 MHz (2×10 MHz) i den del av frekvensbandet som erbjuder både upp- och nedlänk samt fyra tillstånd på vardera 5 MHz i nedlänksdelen.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om att 700 MHz-bandet har de egenskaper som krävs för att uppnå god yttäckning och att frekvenserna i bandet ger möjlighet till högre kapacitet och överföringshastigheter som kan förstärka de mobila bredbandsnäten. Det förtjänar också att påpekas att de aktuella tillstånden som tilldelats av PTS är teknik- och tjänsteneutrala, vilket gör att tillståndshavare kan välja vilken teknik och vilka tjänster som ska användas i bandet. Ett av tillstånden är förenat med ett täckningskrav som ska bidra till bättre täckning för tal- och datatjänster (minst 10 Mbit/s) där användaren befinner sig. Telia, som vann tillståndet med täckningskrav, ska därför använda 300 miljoner kronor för att bygga ut täckningen i områden som PTS identifierat. Utskottet välkomnar detta. Minst hälften av täckningskravsbeloppet kommer följaktligen att användas för utbyggnad i Jämtlands, Dalarnas, Västerbottens, Norrbottens, Västernorrlands, Gävleborgs och Värmlands län där andelen ytor utan täckning eller med bristfällig sådan är störst.

PTS avvaktar för närvarande regeringens beslut om den fortsatta användningen av de delar av 700 MHz-bandet som inte ingick i auktionen och som fortfarande är reserverade för marksänd tv.

Sammanfattande bedömning

Utskottet bedömer sammanfattningsvis att tillgången till elektroniska kommunikationer fortsätter att utvecklas i positiv riktning. Utskottet är dock samtidigt införstått med de utmaningar som finns med den fortsatta utbyggnaden av bredband, framför allt på landsbygden, och för att uppnå målen i bredbandsstrategin. Utskottet välkomnar därför de många initiativ som har tagits för att främja bredbandsutbyggnaden och mobiltäckningen i hela landet, inte minst möjligheten till fortsatt statligt bredbandsstöd. Mot bakgrund av vad som anförs ovan anser utskottet att syftet med här behandlade motionsyrkanden om att förbättra tillgången till elektroniska kommunikationer är väl tillgodosett och avstyrker således motionerna 2019/20:260 (C) yrkandena 1 och 2, 2019/20:333 (SD), 2019/20:367 (SD) yrkande 6, 2019/20:402 (C) yrkande 4, 2019/20:455 (S), 2019/20:613 (SD) yrkandena 1 och 13, 2019/20:615 (SD) yrkande 65, 2019/20:927 (S), 2019/20:1064 (M) yrkandena 1 och 2, 2019/20:1065 (M) yrkandena 1 och 2, 2019/20:1276 (M), 2019/20:1479 (M), 2019/20:2299 (S) yrkandena 1 och 2, 2019/20:2597 (M) yrkandena 54 och 56, 2019/20:2610 (M), 2019/20:2620 (S), 2019/20:2718 (M) yrkandena 31 och 34, 2019/20:2775 (KD) yrkandena 87 och 88, 2019/20:3106 (C) yrkande 4, 2019/20:3246 (C) yrkandena 32 och 42, 2019/20:3263 (C) yrkandena 7 och 8, 2019/20:3334 (KD) yrkande 6 och 2019/20:3358 (L) yrkande 8 i denna del.

Utbyggnaden av 5G-nätet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbyggnaden av 5G-nätet. Utskottet framhåller regeringens höga ambitionsnivå på området liksom PTS arbete med att främja utvecklingen av 5G-tekniken i Sverige. Utskottet välkomnar också den pådrivande roll som Sverige har i det internationella samarbetet vad gäller 5G, inte minst inom EU.

Jämför reservation 8 (M), 9 (SD) och 10 (C, V) samt särskilt yttrande 1 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:613 understryker Jimmy Ståhl m.fl. (SD) att bredband och möjligheten till en stabil internetuppkoppling är en viktig förutsättning för att man ska kunna bo och verka i hela landet. Den nya 5G-tekniken är i sammanhanget betydelsefull och motionärerna vill därför i yrkande 11 att regeringen låter utreda det kommande 5G-nätets behov och möjligheter till god täckning i hela landet.

I kommittémotion 2019/20:2597 understryker Jessica Roswall m.fl. (M) att uppkoppling och 5G är nästa steg för en digital inre marknad, vilket kommer att underlätta och främja handeln samt utbytet av tjänster över gränserna inom Europa. Motionärerna påpekar att andra delar av världen som Sydkorea, Kina, Japan och USA har kommit betydligt längre när det gäller användning av 5G och att det är viktigt för Europas konkurrenskraft att utbyggnaden av 5G inte drar ut ytterligare på tiden. Motionärerna vill därför i yrkande 58 att Sverige ska verka för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad. Motionärerna framför motsvarande önskemål i kommittémotion 2019/20:2718 yrkande 30.

Vad gäller framtidens 5G-nät önskar Anders Åkesson m.fl. (C) i kommittémotion 2019/20:3246 yrkande 44 att de ska börja byggas ut parallellt på landsbygden och inte enbart i storstadsregionerna. Motionärerna understryker att utbyggnaden inte nödvändigtvis ska utgå från de miljöer som i dag har säker och snabb uppkoppling utan att man i sammanhanget måste beakta landsbygdens behov av snabbare bredband.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis i likhet med den nationella digitaliseringsstrategin framhålla de möjligheter som 5G-tekniken skapar för nya typer av tillämpningar och affärsmodeller inom områden som exempelvis transport, hälsa, energi och media. Genom kostnadseffektiva och innovativa tillämpningar kommer 5G även att bidra till att sprida användningen av olika typer av industriella tillämpningar över de mobila nätverken och av sakernas internet (eng. internet of things, IoT). I digitaliseringsstrategin anger regeringen att en tydlig plan ska utarbetas för att möjliggöra 5G i Sverige. Utskottet välkomnar detta och vill här även peka på att EU-kommissionen betonar vikten av att underlätta utvecklingen av 5G inom unionen. Utskottet noterar också med tillfredsställelse regeringens målsättning att Sverige ska agera förebild i det europeiska sammanhanget. Enligt digitaliseringsstrategin är en aktiv och målinriktad förvaltning av radiospektrum, som också tar hänsyn till vitala samhällsverksamheters behov, avgörande för utvecklingen av 5G. Utskottet delar denna uppfattning.

Utskottet påminner om att en av PTS uppgifter är att främja 5G-utvecklingen, och myndigheten deltar därför aktivt i arbetet på internationell nivå samtidigt som myndigheten tydliggör möjligheterna för 5G-utveckling i Sverige. Myndigheten driver sedan våren 2016 ett 5G-forum där svenska 5G-intressenter möts och delar erfarenheter och kunskap. Syftet med forumet är att diskutera övergripande och strategiska frågor relaterade till utvecklingen av 5G, inte minst vad gäller spektrumanvändning och standardisering, vilket är viktigt för myndighetens fortsatta arbete på området. 5G-forum hålls ett par gånger per år och upp till 40 externa intressenter har medverkat.

I budgetpropositionen för 2020 understryker regeringen att Sverige ska ligga i framkant av 5G-utvecklingen, och den prioriterar därför arbetet med att

skapa förutsättningar för utbyggnad och användning av 5G. I detta ingår att göra frekvenser tillgängliga för 5G, något som utskottet finner angeläget.

PTS har tagit fram en spektrumplan för 5G-tester, och sedan 2017 är det möjligt att ansöka om testtillstånd. Sådana tester förutsätter tillgång till breda frekvensområden i band med olika radioegenskaper. För att möta detta behov har PTS tillgängliggjort 100 till 200 MHz i 3,4–3,6 GHz-bandet samt upp till 1 000 MHz i 26,5–27,5 GHz, i den övre delen av 26 GHz-bandet.

Utskottet påminner i sammanhanget om att framgång för 5G också är beroende av att tillverkare och operatörer kan producera utrustning och tjänster i stor skala. Utskottet välkomnar därför att regeringen i budgetpropositionen framhåller att den inom ramen för EU samt i andra internationella sammanhang verkar för stärkt harmonisering av radiofrekvensanvändningen.

Utskottet konstaterar att betydelsen av 5G har figurerat på dagordningen inom EU under de senaste åren. Kommissionen antog en handlingsplan för 5G, och så sent som i december 2019 antogs rådsslutsatser om betydelsen av 5G för europeisk ekonomi och behovet av att hantera säkerhetsrisker som hör till 5G.

Sverige har tillsammans med övriga nordiska länder skrivit under en avsiktsförklaring med innebörden att Norden ska vara den första sammanlänkade 5G-regionen i världen. Man ska också identifiera områden där det nordiska samarbetet behöver intensifieras. Avsiktsförklaringen presenterades under det nordiska statsministermötet i Örnsköldsvik den 22 och 23 maj 2018. Från regeringens sida framhåller man att utvecklingen av 5G är på frammarsch och att den nordiska regionen ska ligga i framkant i en utveckling som bidrar till jobb och välbefinnande i de nordiska länderna. Av dokumentet framgår att man ska

- uppmuntra utvecklingen av nya testanläggningar, inklusive testbäddar
- säkerställa teknisk koordination av 5G-frekvensband inom regionen
- undanröja hinder för expansion av 5G-nätverk, i synnerhet för utbyggnad av basstationer och antenner
- uppmuntra och övervaka utvecklingen av 5G inom några särskilt utpekade områden.

Arbetet med att följa upp och genomföra avsiktsförklaringen ligger på de nordiska digitaliseringsministrarna.

Utskottet vill avslutningsvis påminna om att riksdagen nyligen har beslutat om ändringar i bl.a. lagen om elektronisk kommunikation till följd av regeringens proposition 2019/20:15 Skydd av Sveriges säkerhet vid radioanvändning (bet. 2019/20:TU4, rskr. 2019/20:74) som bl.a. innebär att PTS ska beakta Sveriges säkerhet vid tilldelning av tillstånd att använda radiosändare. Det gäller inte minst inför den kommande utbyggnaden av 5G-nät. PTS har därför inlett samtal med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten i frågan, och myndighetens förhoppning är att genomföra tilldelningen av frekvenserna senare under 2020. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att ambitionsnivån i Sverige är hög vad gäller utbyggnaden av 5G och att digitaliseringsstrategin är vägledande i det fortsatta arbetet. Utskottet vill också lyfta fram det omfattande arbete som PTS gör för att underlätta för 5G-tekniken, inte minst när det gäller testverksamhet och att göra lämpligt spektrumutrymme tillgängligt. Utskottet noterar också med tillfredsställelse den pådrivande roll som Sverige har i det internationella samarbetet på området.

Utskottet ser därför med tillförsikt på utvecklingen i fråga om 5G-tekniken och avstyrker därmed motionerna 2019/20:613 (SD) yrkande 11, 2019/20:2597 (M) yrkande 58, 2019/20:2718 (M) yrkande 30 och 2019/20:3246 (C) yrkande 44.

Avvecklingen av kopparnätet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avvecklingen av kopparnätet. Utskottet pekar bl.a. på de insatser som görs för att informera de som berörs av avvecklingen och på den uppföljning som PTS har ansvar för när det gäller olika ersättningslösningar.

Jämför reservation 11 (SD, C, V, KD, L).

Bakgrund

Telia påbörjade 2010 ett långsiktigt arbete med att i olika delar av landet ersätta den traditionella fasta telefonin via kopparnätet med modernare trådlös teknik eller fiber, en process som föranleddes av den tekniska utvecklingen liksom ökade kostnader för underhåll av den gamla infrastrukturen. Från och med 2016 och framåt genomförs löpande systematiska förändringar i Telias kopparnät som på sikt ska avvecklas för att övergå till fiber och mobilt bredband, en omställning som Telia benämner Framtidens nät.

Övergången från det kopparbaserade telefonnätet till andra lösningar berör ca 10 000 kunder halvårsvis.

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:613 redogör Jimmy Ståhl m.fl. (SD) för det pågående arbetet med att avveckla det traditionella telefonnätet till förmån för fiberlösningar eller mobil teknik. Att klippa det fasta kopparnätet leder enligt motionärerna emellertid alltför ofta till överbelastningar i näten, vilket irriterar konsumenterna som betalat för en väl fungerande internetuppkoppling. För att förhindra att konsumenterna lämnas utan telefoni eller uppkoppling anser motionärerna i yrkande 12 att ansvariga aktörer inte ska tillåtas avbryta en fast förbindelse om det inte finns ett fullgott alternativ på plats.

Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) uppmärksammar i motion 2019/20:1073 situationen för de hushåll som fortfarande har telefoni och uppkoppling genom ADSL-teknik. Det faktum att det gamla kopparnätverket avvecklas medför enligt motionärerna att allt fler hushåll blir utan ADSL och därmed tillgång till bredband. De ser följaktligen med oro på utvecklingen som rör omställningen till en ny och framtidssäkrad infrastruktur. Motionärerna understryker därför vikten av att kopparnätet i regel finns kvar till dess att likvärdigt bredband och telefoni kan erbjudas i området.

Även Helena Gellerman m.fl. (L) understryker i kommittémotion 2019/20:2746 yrkande 19 betydelsen av att det gamla kopparnätet för fast telefoni inte avvecklas innan det finns fullgoda digitala alternativ för de som berörs av omställningen till ny teknik. Motionärerna pekar också i kommittémotion 2019/20:3342 bl.a. på nödvändigheten av bredband och en stabil och snabb uppkoppling i hela landet. Mot denna bakgrund anser motionärerna i yrkande 11 att kopparnätet för telefoni och bredbandsuppkoppling kan avvecklas först när alternativa lösningar finns att tillgå för berörda abonnenter.

I kommittémotion 2019/20:3246 påminner Anders Åkesson m.fl. (C) om att nedmonteringen av det gamla statliga kopparnätet för telefoni under senare år har gått allt snabbare, vilket påverkar tillgången till både telefoni- och bredbandstjänster. Denna förändring drabbar framför allt landsbygden där alternativen till en fast förbindelse – t.ex. ett fibernät eller mobilt nät med hög överföringshastighet – inte existerar eller är alltför kostsamt. För att förhindra att människor lämnas utan möjlighet till fungerande kommunikation vill därför motionärerna i yrkande 43 att den aktör som i dag distribuerar telefoni- och bredbandstjänster inte ska tillåtas avbryta den fasta förbindelsen om det inte finns en fullgod ersättning till en rimlig kostnad på plats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att möjligheten till en anslutning till ett allmänt kommunikationsnät för telefoni eller grundläggande internetåtkomst omfattas av den s.k. samhällsomfattande tjänsten, vilket framgår av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Vad den samhällsomfattande tjänsten närmare innebär regleras i lagens kapitel 5. Utskottet understryker att anslutningsmöjligheten därmed är att betrakta som en rättighet som en operatör inte utan vidare kan avbryta. De operatörer som äger nätinфраstruktur får dock göra förändringar i dem så länge de följer avtalsvillkoren för abonnemang.

PTS informerar på sin webbsida berörda konsumenter om att delar av det gamla, fasta telefontätet, som till stora delar ägs av Telia, gradvis ersätts med fiber eller mobil teknik. Det innebär att Telia i vissa områden exempelvis ersätter vanlig fast telefoni med lösningar via mobilnätet, och bredband via telejacket (ADSL) med fiber eller mobilt bredband. I vissa områden kan det också vara så att konsumenten behöver vända sig till en annan operatör än Telia för att få bredband eller telefoni. Telias förändringar påverkar även

operatörer som hyr in sig i företagets nät. Telia överlämnade i oktober 2015 ett dokument till PTS som beskriver arbetsprocessen. Telia tillhandahåller kompletterande information om förändringarna på sin webbplats.

Utskottet konstaterar i sammanhanget med tillfredsställelse att PTS i sitt regleringsbrev för 2019 på nytt fått ett uppdrag att följa upp och redovisa tillgången till ersättningslösningar för telefoni och bredband för hushåll och företag som berörs av den pågående avvecklingen av kopparnätet samt vilka informationsinsatser som genomförs. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 27 mars 2020.

Som svar på en skriftlig fråga (fr. 2018/19:117) om möjligheten att införa ett tvång eller en garanti för att kopparnätet inte tas bort innan en fungerande mobiltäckning eller fiberutbyggnad finns på plats, informerade statsrådet Anders Ygeman den 13 februari 2019 bl.a. om att i de områden där Telia avvecklar sitt kopparnät finns det oftast möjlighet att skaffa tillgång till telefoni och bredband via olika trådlösa lösningar. Det kan exempelvis röra sig om satellit eller mobila lösningar med riktantenn, eller genom fiberanslutning där sådan finns. Statsrådet påpekade att bredbandslösningar som erbjuds i fast punkt har betydligt bättre mottagning och kapacitet än ett vanligt mobilabonnemang. Vidare påminde statsrådet om att regeringen i januari 2018 beslutade att höja nivån för funktionell tillgång till internet från 1 Mbit/s till 10 Mbit/s. I samband med det gav regeringen PTS i uppdrag att se till att fasta hushåll och företag som saknar tillgång till telefoni och/eller bredbandsuppkoppling om 10 Mbit/s har möjlighet att få stöd för åtgärder som ger sådan tillgång, ett initiativ som utskottet för övrigt har välkomnat.

Det är i första hand marknaden som ska erbjuda telefoni och bredband till hushåll och företag. Samtidigt kan det för ett mycket litet antal hushåll uppstå en situation där marknaden inte kan tillgodose behoven. I vissa fall kan därför PTS gå in och säkra telefoni genom upphandling. Det rör sig dock om undantagsfall och det är mycket få hushåll som inte kan få telefoni genom någon av de vanliga operatörerna. Utskottet noterar att i dagsläget har PTS upphandlat telefoni till ett tiotal hushåll i landet.

Utskottet konstaterar också att marknadsaktörerna i dag vid sidan av det fasta telefonnätet erbjuder flera alternativa tekniska lösningar som ger bredband och telefoni. Dessa marknadserbudanden finns tillgängliga även i mer glest befolkade områden. PTS understryker att man som konsument har ett eget ansvar att säkerställa sitt behov av bredband och telefoni. Man kan därför behöva kontakta flera leverantörer, och kanske också utvärdera olika lösningar. För de allra flesta finns minst tre leverantörer att välja bland.

Utskottet påminner avslutningsvis om att riksdagen i juni 2018 beslutade om att i rikta ett tillkännagivande till regeringen om att se över hur ansvariga aktörer ska kunna erbjuda ett likvärdigt alternativ till det kopparbaserade accessnätet (kopparnätet) innan det kopplas bort (bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:360). Regeringen understryker mot bakgrund av detta i budgetpropositionen för 2020 att kopparnätet ägs av Telia och att det därmed är bolaget som avgör vilka delar av nätet som ska avvecklas. Det är styrelsen

och ledningen för Telia som inom ramen för aktiebolagslagen (2005:551) ansvarar för och sköter bolagets verksamhet, vilket inkluderar driften av kopparnätet. Som minoritetsägare i Telia kan den svenska staten inte påverka Telias erbjudande av nättjänster eller utöva ett inflytande som står i strid med det aktiebolagsrättsliga vinstintresset. Regeringen påminner också om att PTS följer arbetet med avvecklingen av kopparnätet och har bl.a. beslutat att Telia ska informera samlokaliserade operatörer om kommande nedläggning minst fem år i förväg, vilket underlättar för dessa att i tid planera investeringar och nätutbyggnad. Vidare påminner regeringen om de befintliga skyddsreglerna i LEK som syftar till att alla hushåll och fasta driftställen ska ha tillgång till samhällsomfattande tjänster. Med detta anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Utskottet inser till fullo att det ibland är nödvändigt att byta ut gammal teknik mot nya lösningar men betonar samtidigt att det är viktigt att det görs på ett sätt som minimerar den olägenhet som kan drabba den enskilde. Utskottet ser därför positivt på det arbete som görs av berörda parter och på den uppföljning som PTS har ansvar för när det gäller olika ersättningslösningar. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2019/20:613 (SD) yrkande 12, 2019/20:1073 (M), 2019/20:2746 (L) yrkande 19, 2019/20:3246 (C) yrkande 43 och 2019/20:3342 (L) yrkande 11.

Utnyttjande av digital infrastruktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att tillgängliggöra statlig digital infrastruktur. Utskottet hänvisar till de åtgärder som har vidtagits för att tillgängliggöra den infrastruktur som vissa statliga aktörer förfogar över och de möjligheter som lagstiftningen erbjuder för att underlätta tillgången till bredbandsinfrastruktur.

Jämför reservation 12 (M) och 13 (C).

Motionen

Jessika Roswall m.fl. (M) vill i kommittémotion 2019/20:2718 yrkande 33 att de olika fibernäten i statlig ägo tillgängliggörs för marknaden samtidigt som hänsyn ska tas till nationella säkerhetsintressen. Motionärerna pekar på att Trafikverket, Affärsverket svenska kraftnät och ytterligare några statliga aktörer förfogar över landsomfattande fibernätverk som i huvudsak utnyttjas för att styra järnvägs- och kraftledningsanläggningar. Delar av dessa fibernät är i dagsläget inte fullt utnyttjade, vilket innebär att redan befintlig infrastruktur skulle kunna bidra till att uppnå målet om tillgång till bredband enligt motionärerna.

I kommittémotion 2019/20:3263 efterlyser Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) i yrkande 27 att de investeringar som görs i infrastruktur som fiber och master

måste vara tillgängliga för alla parter oavsett vem som äger infrastrukturen. Motionärerna påpekar att i dag nekats ofta andra aktörer att hyra fiber av fiberägare, något som också uppmärksammades av OECD 2019. Motionärerna föreslår att PTS såsom ansvarig myndighet måste komma med förslag om hur vidare utbyggnad av fiber kan ske på ett så samhällsekonomiskt effektivt sätt som möjligt, med hänsyn tagen till olika in- och utelåsnings-effekter som kan finnas på marknaden.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av vad som tas upp i motion 2019/20:1827 (M) yrkande 33 vill utskottet inledningsvis påminna om att Utredningen om effektivare användning av statens bredbandsinfrastruktur i betänkandet Statens bredbandsinfrastruktur som resurs (SOU 2016:1) framhåller att en rad statliga aktörer som är verksamma på den nationella kommunikationsmarknaden disponerar över ett unikt och omfattande kanalisationsutrymme som sträcker över långa avstånd längs med järnvägar, kraftledningar och det nationella vägnätet. Vidare framhålls att denna resurs har bidragit till utvecklingen på marknaden eftersom nya aktörer under de senaste 20 åren har fått tillgång till infrastruktur på nya platser som ett alternativ till den som Telia förfogat över. I betänkandet lämnas ett antal förslag om hur samordning av statens bredbandsinfrastruktur kan ske samt om hur utbudet av statligt ägd fiber och kanalisation kan ökas och tillgängliggöras för bredbandsbyggare.

Utredningens förslag har beretts inom Regeringskansliet, och utifrån förslagen har regeringen i den nationella planen för transportinfrastruktur 2018–2029 beslutat om hanteringen av Trafikverkets optoanläggning. I budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 22) anger regeringen att Trafikverket under planperioden kommer att inleda reinvesteringar i och utökningar av den befintliga optoanläggningen längs järnvägen samt längs delar av det statliga vägnätet. Den överkapacitet som uppstår kan Trafikverket komma att erbjuda andra aktörer. De anpassningar som görs bör enligt regeringen genomföras så att det underlättar sammankoppling med annan optofiberinfrastruktur samtidigt som Trafikverkets rådighet över den egna optofiberinfrastrukturen säkerställs och behoven för det civila försvaret och totalförsvaret värnas. Utskottet är positivt till detta och noterar också i sammanhanget att Trafikverket i oktober 2018 meddelade att myndigheten i sitt regleringsbrev fått instruktioner av regeringen för försäljning av nätkapacitet. I fortsättningen ska Trafikverket bara tillhandahålla tjänster i fibernätet där ingen annan leverantör finns tillgänglig, erfar utskottet.

Utskottet vill också peka på att det framgår av regleringsbrevet för Affärsverket svenska kraftnät att verket ska driva ett kostnadseffektivt elektroniskt kommunikationsnät för tele- och datakommunikation och att det på affärsmässiga grunder ska göra tele- och kommunikationsnätet tillgängligt på konkurrensneutrala och skäliga villkor för aktörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationer. Vidare ska affärsverket i sin verksamhet

samråda med Post- och telestyrelsen (PTS) och samverka med aktörer som tillhandahåller elektroniska kommunikationer vad gäller anläggning av tele- och kommunikationsnät.

I motion 2019/20:3263 (C) yrkande 27 efterfrågas initiativ från PTS för att åstadkomma en samhällsekonomiskt effektiv utbyggnad av bredband. Utskottet vill därför framhålla att det framgår av PTS regleringsbrev att myndigheten ska verka för att främja bredbandsutbyggnad i alla delar av landet i enlighet med regeringens bredbandsstrategi. PTS ska även fungera som expertmyndighet och verka för ett samordnat agerande för frågor som rör statligt stöd till bredbandsutbyggnad inom områden som PTS i egenskap av sektorsmyndighet ansvarar för. Detta innebär att bistå Statens jordbruksverk, Tillväxtverket och andra offentliga aktörer vid framtagande av t.ex. regelverk, riktlinjer och rutiner samt uppföljning.

Utskottet vill också påminna om att det av PTS regleringsbrev vidare framgår att myndigheten i kraft av sitt sektorsansvar för området elektronisk kommunikation ska främja utbyggnaden av snabbt och säkert bredband, bl.a. genom kommunikationsinsatser, dialoger med nationella, regionala och lokala aktörer samt myndighetssamverkan. PTS ska även bevaka och analysera marknaden, tillhandahålla information och utbildning för att underlätta utbyggnaden och verka för en väl fungerande konkurrens samt tilldela radiospektrum.

Vad gäller mer specifikt frågan om tillgång till infrastruktur som tillhör en annan operatör konstaterar utskottet att det i lagen om elektronisk kommunikation (4 kap.) finns bestämmelser som bl.a. reglerar samtrafik och andra former av tillträde. Exempelvis kan en operatör under vissa omständigheter, bl.a. om det är av uppenbar betydelse för att uppnå mål för fysisk planering, beviljas samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom mot marknadsmässig ersättning.

Utskottet vill i sammanhanget också peka på att regeringen under förra året har sammanställt en promemoria i vilken en ny lag föreslås som ska ersätta den nuvarande lagen om elektronisk kommunikation. Den nya lagen genomför EU:s direktiv om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 21 december 2020. De nuvarande bestämmelserna om samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat föreslås föras över till den nya lagen.

I fråga om tillträde till infrastruktur för bredbandsutbyggnad vill utskottet även påminna om att utbyggnadslagen (2016:534) som riksdagen beslutade om i maj 2016 (prop. 2015/16:73, bet. 2015/16:TU19, rskr. 2015/16:246) tvingar ägare av fysisk infrastruktur att lämna tillträde till denna under vissa förutsättningar. Med stöd av lagen som trädde i kraft den 1 juli 2016 kan aktörer även tvingas att samordna bygg- och anläggningsprojekt. Det är PTS uppgift att utöva tillsyn och hantera tvistlösningar mellan nätinnehavare och bredbandsbyggare.

Sammanfattningsvis välkomnar utskottet de åtgärder som har vidtagits för att tillgängliggöra statlig bredbandsinfrastruktur och den samverkan som

etablerats i detta syfte mellan berörda aktörer. Utskottet vill också lyfta fram de möjligheter som lagstiftningen på området erbjuder för att underlätta tillgången till bredbandsinfrastruktur. Utskottet avstyrker därför motionerna 2019/20:2718 (M) yrkande 33 och 2019/20:3263 (C) yrkande 27.

Tillgång till tid och frekvens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att ge PTS i uppdrag att utreda möjligheten att distribuera tid och frekvens till fler aktörer. Utskottet pekar på redan vidtagna åtgärder samt pågående utredningsarbete på området.

Motionen

I motion 2019/20:2441 påpekar Mattias Karlsson i Luleå (M) att Post- och telestyrelsen (PTS) sedan 2015 upprätthåller ett nationellt system för produktion och distribution av spårbar tid och frekvens inom sektorn för elektronisk kommunikation. Aktörer från andra sektorer, däribland från finanssektorn och energisektorn, har i olika sammanhang uttryckt intresse för en PTP-anslutning (Precision Time Protocol) till tjänsten. För samhället skulle tillgängliggörande gentemot fler aktörer vara positivt ur ett beredskaps-perspektiv, anser motionären. Motionären anser därför att PTS så snart som möjligt bör få i uppdrag att utreda möjligheten att distribuera tid och frekvens till flera aktörer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att många viktiga samhällsfunktioner är beroende av korrekt tid. Mobilnäten fungerar exempelvis bara när basstationen får rätt tid och frekvens från en central källa. Det kommande 5G-nätet är dessutom särskilt beroende av rätt frekvens för att telefonen ska kunna kommunicera med flera basstationer samtidigt. Ett annat exempel är ekonomiska transaktioner mellan banker, finansinstitut eller handelsplatser där datorsystem måste vara synkroniserade för att transaktionerna ska kunna utföras.

Utskottet vill också lyfta fram att regeringen 2006 gav i uppdrag åt Utredningen om legal metrologi, tid och frekvens samt riksmätplatser (N 2006:14) att bl.a. analysera och föreslå dels vem som bör ha samordnings- och/eller huvudansvar för spårbar tid och frekvens i Sverige, dels vem eller vilka som bör ha ansvar för produktion, distribution och tillhandahållande av spårbar tid och frekvens. I rapporten Spårbar tid och frekvens – perfekt tajmat, anförs att det faktum att korrekt och spårbar tid är tillgänglig och sprids på ett stabilt sätt och används i Sverige är en förutsättning för ett högteknologiskt

informationssamhälles förmåga att fungera såväl i vardagslag som vid svåra påfrestningar. Rapporten understryker också att tillgång till en korrekt och internationellt spårbar tidhållning i Sverige med hög och väldokumenterad kvalitet är en viktig gemensam resurs i samhället som staten bör ha ett ansvar för att bidra till att tillhandahålla.

Det är PTS som i dag tillhandahåller en s.k. NTP-tjänst (Network Time Protocol) som drivs av Netnod och kontrolleras av SP (Sveriges tekniska forskningsinstitut). Tjänsten är spårbar mot den officiella svenska normaltiden UTC(SP) och den ska dessutom vara säker och lättillgänglig för användarna. NTP-tjänsten är gratis och kan användas av vem som helst och var som helst. Tekniken är utvecklad för att minska beroendet av radiobaserade metoder, som exempelvis det amerikanska satellitsystemet GPS.

Utskottet noterar att regeringen i juli 2018 gav myndigheterna med ett särskilt utpekad ansvar på informations- och cybersäkerhetsområdet (MSB m.fl.) i uppdrag att ta fram en samlad informations- och cybersäkerhetsplan för åren 2019–2022. Denna plan realiserades sedermera i mars 2019. Här framgår bl.a. att PTS under 2019–2020 utreder möjligheten att tillgängliggöra spårbar tid och frekvens för aktörer utanför sektorn elektroniska kommunikationer.

Utskottet finner således att frågan om tillgång till spårbar tid och frekvens är väl omhändertagen av berörda myndigheter och att det därför inte finns något skäl att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av motionen. Motion 2019/20:2441 (M) avstyrks därmed.

Postservice i hela landet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om postservicen i hela landet. En välfungerande postservice är av central betydelse i samhället, inte minst i glesbygden. Utskottet välkomnar därför de åtgärder som redan har vidtagits och de insatser som görs av bl.a. PTS i syfte att framtidssäkra den samhällsomfattande posttjänsten på en marknad i förändring, liksom den aviserade utredningen av postlagstiftningen.

Jämför reservation 14 (SD), 15 (KD) och 16 (L) samt särskilt yttrande 2 (V).

Bakgrund

Målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

Den svenska postregleringen utgår från EU:s postdirektiv 2008/6/EG som har genomförts i svensk lagstiftning genom postlagen (2010:1045) och postförordningen (2010:1049). Postnord Group AB (Postnord) är genom Post-

och telestyrelsens (PTS) beslut om tillståndsvillkor utsedd att vara den postoperatör som tillhandahåller den s.k. samhällsomfattande posttjänsten, dvs. postservice till alla hushåll, företag och organisationer i hela Sverige. Den samhällsomfattande posttjänsten säkerställer vissa minimikrav vad gäller garanterad kvalitet och servicenivå.

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:613 uppmärksammar Jimmy Ståhl m.fl. (SD) bl.a. behovet av strukturella förändringar och effektiviseringsåtgärder inom Postnord för att återställa kvaliteten i verksamheten. Motionärerna föreslår således i yrkande 7 att regeringen skyndsamt bör ge Postnord i uppdrag att vidta nödvändiga effektiviseringsåtgärder. Vidare påpekar motionärerna att de högt ställda finansiella mål som fastställts för företaget får negativa konsekvenser för personalens arbetssituation, i synnerhet som brevvolymerna sjunker kraftigt. Motionärerna anser därför i yrkande 8 att regeringen bör återkomma med förslag som syftar till att skapa en bättre balans mellan ekonomiska mål och Postnords samhällsuppdrag.

Saila Quicklund (M) påtalar i motion 2019/20:2046 att de stora förändringar som Postnord gjort i utdelningsorganisationen har fått konsekvenser för inte minst landsbygdens befolkning som i vissa fall innebär att hushåll och näringsidkare kan behöva köra mycket långt för att hämta posten. För att det ska vara möjligt att bo och verka i hela landet efterfrågar därför motionären att regeringen bör se över möjligheterna att förbättra utdelningsservicen i glesbygden.

Även Linus Sköld m.fl. (S) tar i motion 2019/20:2336 upp frågan om postutdelning i Sveriges mer glesbefolkade områden. Motionärerna pekar på de utmaningar som finns för de boende i form av långa avstånd och att alla dessutom inte har daglig utdelning, vilket inte minst försvårar möjligheterna att starta och driva företag i glesbygden. Mot denna bakgrund yrkar motionärerna på att samhället ska ta sitt ansvar för att säkerställa posttjänster på lika villkor i hela landet.

Magnus Jacobsson m.fl. (KD) uppmärksammar i kommittémotion 2019/20:2775 de kvalitetsproblem som Postnord brottats med under senare år och att företaget inte uppfyllt sitt samhällsuppdrag. De största förlorarna på en osäker brevhantering är boende och företag på landsbygden, och i yrkande 90 efterlyser motionärerna att Postnord gör de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid. Motionärerna betonar i sammanhanget att det är av yttersta vikt att posten delas ut i hela landet och att man kan garantera en väl fungerande posthantering även om t.ex. elnätet inte fungerar. Av denna anledning föreslår motionärerna i yrkande 91 att det tillsätts en utredning som tar ett helhetsgrepp om posthanteringen utifrån tillgänglighet, säkerhet, framtida utveckling och kostnader.

I partimotion 2019/20:3358 understryker Johan Pehrson m.fl. (L) att god tillgång till posttjänster alljämt är av betydelse för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Även om företag är internetbaserade måste de använda posttjänster för att leverera och frakta varor. Motionärerna efterlyser därför i yrkande 8 (i denna del) att man värnar en väl fungerande posttjänst i hela landet.

Utskottets ställningstagande

En marknad i förändring

I rapporten Svensk postmarknad 2019 konstaterar PTS att antalet skickade brev i Sverige har minskat med 183 miljoner stycken, motsvarande 8,3 procent, under 2018. Det innebär historiskt sett en rekordartad minskning. Samtidigt ökar användningen av digitala kommunikationssätt, och nästan tre miljoner personer över 18 år väljer att ta emot post från företag och myndigheter genom en digital säker brevlåda.

Den försämrade lönsamheten som de minskande brevvolymerarna innebär för postoperatörerna har framtvingat anpassningar av verksamheten för att möta volymnedgången. PTS framhåller att verksamhetsförändringarna ibland har skett i en takt som har orsakat problem i distributionen, vilket i sin tur har bidragit till att mottagarna upplever en försämring i postutdelningen. Myndigheten konstaterar dock att det under 2018 har skett en stabilisering vad gäller tillförlitligheten i utdelningsverksamheten, vilket utskottet välkomnar. PTS understryker också i sammanhanget att det är av största vikt att operatörerna i framtiden kan genomföra förändringar utan att tillförlitlighet och kvalitet påverkas negativt, en uppfattning som också utskottet delar.

PTS påtalar i rapporten att distribution av postförsändelser har en hög andel fasta kostnader i form av exempelvis sorteringsanläggningar, fordon och personalkostnader i utdelningsverksamheten. Det innebär att utgifterna för utdelningsverksamheten i stor utsträckning förblir oförändrade, trots minskade brevvolymer. Den negativa effekten förstärks också av att Sveriges befolkning växer och av ett ökat bostadsbyggande. Kombinationen av sjunkande brevvolymer och fler postmottagare att leverera till, gör att det snabbt blir allt färre försändelser att dela ut vid varje utdelningspunkt samt att brevbärarna passerar allt fler adresser utan att det finns några försändelser att dela ut.

Myndigheten påminner i sammanhanget om att det grundläggande kravet i dag på den samhällsomfattande posttjänsten är att det varje vardag ska delas ut post till samtliga hushåll i Sverige med vissa undantag som främst motiveras av geografiska skäl. Med en oförändrad utdelningsfrekvens saknas den flexibilitet som behövs för att tillhandahållaren av den samhällsomfattande posttjänsten ska kunna anpassa verksamheten till de förändrade behoven i samhället. Som en följd av detta faller lönsamheten i postverksamheten snabbare än vad volymerarna gör, konstaterar PTS.

I takt med att samhällets behov av posttjänster förändras, understryker myndigheten behovet av att den generella servicenivån anpassas i enlighet

med förändringarna. Av de behovsundersökningar PTS låtit göra de senaste åren framgår tydligt att det generella behovet av postutdelning, framför allt skriftliga meddelanden, fem dagar i veckan har minskat. Endast 5 procent av de tillfrågade i undersökningen anger att de har behov av brevutdelning fem dagar i veckan, och 37 procent att de har behov av utdelning av brev och paket fem dagar i veckan. Däremot värderas leveranssäkerhet för brev och paket fortsatt högt liksom möjligheten att kunna påverka var ett paket levereras. Utskottet konstaterar att Sverige i detta avseende följer samma utveckling som övriga nordiska och europeiska länder.

För att säkra att dagens och framtidens behov av grundläggande posttjänster kan tillgodoses över hela landet kommer det enligt PTS bedömning att bli nödvändigt för användarna och samhället i stort att ta till sig nya leveranslösningar och förändringar i utdelningsfrekvensen. Det innebär att postmottagare som bor i städer kan få lite längre till den egna postlådan till förmån för boende i de mer glesbefolkade delarna av landet där avstånden till postservice oftast redan är betydande. Myndigheten anser att användarna måste kunna acceptera förändringar i servicenivån som de hittills har tagit för given. Detta är nödvändigt för att möjliggöra en effektiv och hållbar utdelning av brev och paket som så långt som möjligt är självfinansierande. Utskottet noterar att PTS under 2019 har fortsatt genomföra behovsstudier och bl.a. studerat vilka konsekvenserna skulle bli för användarna och samhället vid eventuella förändringar i utdelningsfrekvensen.

Regelverkets krav

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2020 att det inte finns några tecken på att volymminskningen på den svenska brevmarknaden kommer att avstanna. Det gör att förutsättningarna på postmarknaden kommer att fortsätta förändras i snabb takt när volymminskningen fortsätter. Detta leder även till att förutsättningarna för att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst påverkas. Situationen på postmarknaden är enligt regeringen sådan att det kan komma att finnas behov av att på nytt se över postlagstiftningen för att säkerställa att det långsiktigt kommer att finnas en samhällsomfattande posttjänst av god kvalitet i hela landet. Regeringen klargör att den därför avser att följa utvecklingen nära och återkomma i lämpligt sammanhang, något som utskottet finner angeläget. Utskottet noterar därför också med tillfredsställelse att statsrådet Anders Ygeman nyligen har aviserat att en postlagsutredning ska tillsättas under våren.

I rapporten Svensk postmarknad 2019 gör PTS bedömningen att regelverket i framtiden tydligare behöver utgå från att posttjänster ska tillgodose olika behov, dvs. att kommunicera via skriftliga meddelanden eller att skicka och ta emot varuförsändelser. Vidare meddelar PTS att man kommer att särskilt studera vilka konsekvenser som ändringar i utdelningsfrekvensen får för avsändare, mottagare och samhället i stort. Det är enligt myndigheten också viktigt att förtydliga hur staten ska agera om det under kommande år

uppstår ett behov av att finansiera tillhandahållandet av den samhälls-omfattande posttjänsten. Enligt 3 kap. 4 § postlagen ska tillgången till den samhälls-omfattande posttjänsten tillförsäkras genom upphandling om det är nödvändigt med hänsyn till kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten.

Utskottet vill i sammanhanget påminna om att postregleringen ändrades senast 2018 då riksdagen och regeringen fattade beslut om ändringar i postlagen respektive postförordningen. Förändringarna innebar bl.a. att PTS inom ramen för den samhälls-omfattande posttjänsten fick möjlighet att meddela föreskrifter för var utdelning av postförsändelser ska ske. Myndigheten fick därutöver möjlighet att samla in ytterligare uppgifter om ekonomi och verksamhet från företag som tillhandahåller posttjänster. Mot bakgrund av utvecklingen på postmarknaden ansåg regeringen att det var av central betydelse att PTS har möjlighet att både förtydliga hur den samhälls-omfattande posttjänsten ska tillhandahållas och att samla in information från alla distributörer som tillhandahåller posttjänster, oavsett om de bedriver tillståndspliktig verksamhet eller inte.

Utskottet vill också påminna om att regeringen i april 2019 i skrivelse 2018/19:113 delgav att man inom ramen för den samhälls-omfattande posttjänsten avser att ändra prisregleringen för befordran av frimärkta brev i postförordningen. Regeringen underströk att ett ändrat prishöjningstak skapar förutsättningar för en mer långsiktigt hållbar reglering som ökar den utsedda tillhandahållarens möjligheter att med kostnadstäckning kunna tillhandahålla tjänster som ingår i den samhälls-omfattande posttjänsten. Som utsedd tillhandahållare av tjänsten får Postnord genom detta förbättrade möjligheter att uppfylla statens uppsatta avkastningskrav på den totala verksamheten. Utskottet ansåg att ändringen syntes vara välavvägd för att långsiktigt kunna upprätthålla en samhälls-omfattande posttjänst i enlighet med riksdagens mål (bet. 2018/19:TU19). Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att regeringen den 27 augusti 2019 beslutade att ändra förordningen i enlighet med skrivelsen.

Kvalitet och tillförlitlighet

Vad gäller regelverkets kvalitetskrav ändrade regeringen 2018 postförordningen och införde s.k. tvådagarsbefordran i Sverige, vilket innebär att Postnord ska dela ut minst 95 procent av enstaka inrikes brev inom två arbetsdagar efter inlämning, oavsett var i landet breven har lämnats in. Utskottet vill här förtydliga att tvådagarsbefordran i praktiken har kommit att omfatta bara frimärkta brev.

PTS har med anledning av den allmänt försämrade kvaliteten i brevdistributionen de senaste åren beslutat att Postnord och Citymail fr.o.m. den 1 april 2018 ska se till att de årligen utför oberoende mätningar av brevens befordringstider. Kravet inkluderar även de brev som inte omfattas av postförordningens bestämmelse om befordringstider, vilket i praktiken

innebär att det ställs krav på mer omfattande mätningar av befordrade brev än vad som tidigare varit fallet. Utskottet välkomnar detta initiativ.

Mätningen för 2018 visar att Postnord kontinuerligt och med god marginal legat över postförordningens krav att minst 95 procent av inrikes enstaka brev ska vara utdelade inom två arbetsdagar. Det gäller både för hela året och för varje enskild månad. Det innebär att Postnord med god marginal efterlevt befodringskraven inom den samhällsomfattande posttjänsten i postförordningen på nationell nivå under 2018.

Utskottet vill också peka på att PTS i april 2018 skärpte kraven när det gäller tillförlitligheten i postverksamheten i Postnords och Citymails nya tillståndsvillkor. De förtydligade kraven innebär att postverksamheten ska bedrivas utan avbrott, att breven ska komma fram till adressaten inom den tid som angetts i Postnords kunderbjudanden och krav på att Postnord ska göra riskanalyser. Orsaken bakom ändringarna i tillståndsvillkoren var de kvalitetsproblem som operatörerna har haft de senaste åren och som uppkommit i spåren av de stora organisationsförändringar och effektiviseringar som genomförts. De tydligare kraven har gett PTS bättre verktyg för att följa upp och utöva tillsyn, något som utskottet anser är angeläget.

PTS noterar i rapporten Svensk postmarknad 2019 att det minskade antalet klagomål på postutdelningen kan tyda på att kvaliteten hos postoperatörerna har stabiliserats under 2018. En möjlig förklaring till stabiliseringen kan enligt myndigheten vara att Postnord och Citymail har vidtagit ett antal åtgärder för att få bukt med problemen i sina verksamheter. PTS konstaterar i sammanhanget att operatörerna har tillsatt mer personal och tydliggjort samt mer noggrant följt upp centrala produktionsprocesser.

Även om postoperatörernas kvalitet i brevverksamheten har stabiliserats under 2018 och antalet klagomål har minskat, ser PTS dock behov av fortsatta tillsynsinsatser för att säkerställa att operatörernas kvalitet och tillförlitlighet i posttjänsten håller en god nivå. Utskottet är positivt till detta.

Sammanfattande bedömning

Utskottet är medvetet om de konsekvenser som inte minst digitaliseringen för med sig för postmarknaden i form av en snabbt växande e-handel och kraftigt minskande brevvolymer. Mot denna bakgrund anser utskottet att det är nödvändigt att anpassa verksamheten till de förändrade förutsättningarna på marknaden och i samhället för att därigenom kunna framtidssäkra den samhällsomfattande posttjänsten. Utskottet välkomnar därför de åtgärder som redan har vidtagits och de insatser som PTS och övriga aktörer gör på området. Vad gäller frågan om kvalitet och tillförlitlighet, finner utskottet utvecklingen uppmuntrande. Utskottet noterar också i sammanhanget att statsrådet Anders Ygeman har aviserat att en postlagsutredning ska tillsättas under våren.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan avstyrker utskottet motionerna 2019/20:613 (SD) yrkandena 7 och 8, 2019/20:2046 (M), 2019/20:2336 (S),

2019/20:2775 (KD) yrkandena 90 och 91 samt 2019/20:3358 (L) yrkande 8 i denna del.

Vissa konkurrensfrågor på postområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om konkurrensen på post- och paketmarknaderna. Utskottet hänvisar till det uppdrag ansvariga myndigheter har att bevaka och säkerställa konkurrensen på marknaden och till de ändringar som gjorts i regelverket på området. Vad gäller den internationella postmarknaden pekar utskottet bl.a. på det långsiktiga arbete som Sverige driver inom ramen för Världspostunionen.

Jämför reservation 17 (M, KD), 18 (SD) och 19 (C).

Motionerna

Tobias Andersson m.fl. (SD) behandlar i kommittémotion 2019/20:394 bl.a. de negativa effekterna av det s.k. terminalavgiftssystemet. Enligt motionärerna snedvrider det nuvarande systemet konkurrensen på den globala e-handelsmarknaden eftersom det gynnar China Post och de kinesiska e-handelsföretagen på bekostnad av de nationella postaktörerna i Europa som inte får full kostnadstäckning. Motionärerna påminner om att UPU 2016 lade fram en ny global poststrategi med bl.a. ett modifierat terminalavgiftssystem som emellertid är oerhört komplex och innebär att vissa länder även fortsättningsvis kommer att kunna exportera postförsändelser som i praktiken är subventionerade. Motionärerna anser mot denna bakgrund i yrkande 14 att regeringen måste fortsätta att agera för att harmonisera terminalavgifterna i syfte att erbjuda den gränsöverskridande e-handeln likvärdiga villkor som grund för en sund konkurrens.

Anders Åkesson m.fl. (C) konstaterar i kommittémotion 2019/20:3246 att dagens paketmarknad kännetecknas av en fungerande konkurrens mellan olika aktörer och att det är viktigt att denna upprätthålls i hela landet. I storstäderna har en rad nya aktörer på marknaden etablerat sig, och nya tjänster inom e-handeln har växt fram. Motionärerna betonar därför i yrkande 46 vikten av att post- och paketmarknaden får de förutsättningar som behövs för att främja innovation och klimatsmarta lösningar. Motionärerna påminner också om att brev och paket upp till 20 kg ingår enligt regelverket i den samhällsomfattande posttjänsten. Det har därför befarats att beslutet om undantag från momsplikten för den samhällsomfattande posttjänsten skulle kunna snedvrida konkurrensen på e-handelsmarknaden till Postnords fördel. Motionärerna anser därför i yrkande 47 att det är angeläget att konkurrensituationen på paketmarknaden snabbt klargörs för att främja en fortsatt positiv utveckling för marknaden i hela landet. Vidare anser motionärerna i yrkande 48 att det är

angeläget att alla postoperatörer får tillgång till postnummersystemet. Det bör även gälla företag inom e-handel och digitala tjänster eftersom en sådan åtgärd skulle underlätta konkurrens och etablering av nya verksamheter.

Utskottets ställningstagande

Terminalavgiftssystemet

Utskottet vill inledningsvis påminna om att systemet med terminalavgifter etablerades 1969 inom ramen för Världspostunionen (UPU) och att systemet reglerar storleken på de avgifter som anslutna postoperatörer betalar för internationell postutväxling. Systemet delar in världens länder i olika kategorier baserat på bl.a. utvecklingsnivå, vilket också avgör vilken ersättningsnivå som de mottagande postoperatörerna är berättigade till för att dela ut internationell post. Stora förändringar har dock skett i världen sedan 1969 utan att systemet för terminalavgifter har uppdaterats nämnvärt.

Terminalavgiftssystemets utformning och de internationella konsekvenserna av detta uppmärksammades av PTS i rapporten Svensk postmarknad 2017. Myndigheten beskrev de accelererande förluster som e-handelsförsäljningen från framför allt Kina medförde för Postnords del. PTS konstaterade dock att vissa anpassningar av regelverket beslutades bl.a. i samband med Världspostunionens (UPU) kongress i Istanbul 2016. Enligt Infrastrukturdepartementet pågår också ett långsiktigt arbete inom ramen för UPU där Sverige tillsammans med andra EU-länder verkar för mer rättvisa terminalavgifter.

Utskottet noterar att i samband med den extrainsatta UPU-konferensen i september 2019 godkändes ett kompromissförslag om terminalavgifter för stora brev och brev som innehåller varor. Detta var en följd av att vissa medlemsstater hade hotat lämna samarbetet om inte ett rättvisare system inrättades där större hänsyn togs till den kraftiga ökningen av e-handeln som orsakat förluster för de nationella postoperatörerna i inte minst västvärlden. Enligt vad utskottet erfar innebär förslaget att medlemsländerna själva i större utsträckning får bestämma avgifternas storlek för stora brev och brev som innehåller varor som får uppgå till 70 procent av de inhemska priserna.

Konkurrensen på post- och paketmarknaden

Av förordningen (2007:951) med instruktion för PTS framgår att myndigheten bl.a. ska främja en effektiv konkurrens och övervaka prisutvecklingen på postområdet. Även Konkurrensverket med ansvar för den övergripande konkurrenslagstiftningen har en funktion i sammanhanget. Det gäller i synnerhet där det postala regelverkets bestämmelser inte ger någon vägledning.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2020 att konkurrenssituationen på postmarknaden fortsätter att utvecklas långsamt och att

Postnord alltjämt har en dominerande ställning, men att utvecklingen går i positiv riktning.

Vad gäller frågan om post- och paketmarknadens förutsättningar, konstaterar PTS i rapporten Svensk postmarknad 2019 att det behövs en ökad samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, fastighetsägare, postoperatörer och andra distributörer för att det ska vara möjligt att utveckla framtidens posttjänster som motsvarar användarnas behov. En fortsatt ökad e-handel kräver ett mottagarvänligt och effektivt leveranssystem. Lösningar som möjliggör detta, som paketrum, paketautomater och fler hemleveranser, kräver investeringar i byggnader och på allmänna platser. Dessa frågor behöver därför enligt PTS hanteras bl.a. i den kommunala planeringen av bostadsområden och handelsmiljöer. Det kan också behövas samverkan kring tekniska standarder för att de nya lösningarna ska bli möjliga att ta fram och använda enligt myndigheten.

Utskottet konstaterar att paketmarknaden fortsatte växa kraftigt under 2018 som en följd av den tilltagande e-handeln. PTS uppmärksammar i Svensk postmarknad 2019 att tillväxten både till volym och omsättning har varit mycket god. Enligt Postnords uppgifter har koncernens paketvolym i de nordiska länderna ökat med 10,3 procent under 2018. I Sverige ökade Postnords omsättning för affärsområdet E-commerce & Logistics med 7,7 procent. Denna ökning innebär att paket och övriga logistiktjänster för första gången genererar mer intäkter än brev och andra kommunikationstjänster för Postnord i Sverige.

På den svenska paketmarknaden erbjuder sex stora aktörer paketleveranser till privatpersoner genom ombud: Bring, Bussgods, DHL, Postnord, Schenker och UPS. För hemleveranser direkt till hushåll finns också flera aktörer som relativt nyligen startat sina verksamheter som exempelvis Airme, Budbee och Urb-it. De sex största paketdistributörerna levererade sammantaget 127 miljoner paket under 2018, vilket resulterade i en omsättning på 7,1 miljarder kronor. Postnord är den största aktören med knappt 60 procent av antalet paket. Schenker och DHL följer därefter i storlek med en marknadsandel runt 15–20 procent. Det kan i sammanhanget påminnas om att PTS numera har tillgång till mer information än tidigare om den svenska paketmarknaden efter de lagändringar som lades fram i proposition 2018/19:36 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gränsöverskridande paketleveranstjänster (bet. 2018/19:TU9, rskr. 2018/19:157). Härigenom har möjligheterna underlättats för PTS att få djupare kunskap om aktörerna på paketmarknaden, och myndigheten har därmed bättre förutsättningar för att bevaka marknaden.

Utskottet vill påminna om att med anledning av propositionen om undantag för mervärdesskatt för vissa posttjänster (prop. 2015/16:51), påpekade PTS att konkurrensen var hård och marginalerna små på paketmarknaden. Av detta skäl skulle en slopad mervärdesskatt få större påverkan på konkurrensen på paketmarknaden än på brevmarknaden. Lagändringen innebär att vissa posttjänster som tillhandahålls av Postnord och som i första hand används av privatpersoner inte omfattas av mervärdesskatt. Som en följd av detta skulle

det därför kunna uppstå en snedvridning i förhållande till momspliktiga tjänster. PTS framhåller emellertid i rapporten Svensk postmarknad 2016 (PTS-ER-2016:3) att den konkurrensmässiga snedvridningen delvis uppvägs av att Postnord får högre kostnader på grund av minskad avdragsrätt för ingående moms, vilket innebär att det reella utrymmet för prissänkningen mot konsumenten inte blir hela momssatsen (25 procent) utan i stället ca 10 procent. Vidare konstaterar myndigheten att den andel av paket som skickas av konsumenter och som berörs av momsasymmetrin endast utgör ca 1 procent av paketmarknaden. Därmed blir de ekonomiska konsekvenserna för Postnords konkurrenter tämligen begränsade enligt PTS bedömning.

Vad gäller frågan om tillgång till postnummersystemet vill utskottet påminna om att postlagen (2010:1045) garanterar alla operatörer tillgång till den postala infrastrukturen, inklusive postnummersystemet. För att säkerställa en effektiv förvaltning och tillgång till postnummersystemet finns det s.k. Postnummerrådet som består av en rad medverkande som på något sätt behöver ha tillgång till postnummersystemet.

Sammanfattande bedömning

Vad gäller terminalavgiftssystemets utformning och de konsekvenser detta medför för konkurrenssituationen på den internationella post- och e-handelsmarknaden, konstaterar utskottet att frågan har behandlats både i Sverige och internationellt. Utskottet vill i sammanhanget lyfta fram det långsiktiga arbete som bedrivs inom ramen för UPU för att komma till rätta med de obalanser som finns i terminalavgiftssystemet. I fråga om konkurrensförutsättningarna på post- och paketmarknaderna vill utskottet påminna om den viktiga roll som berörda myndigheter har när det gäller att värna en fungerande konkurrens. Utskottet noterar i sammanhanget de förbättrade förutsättningar PTS numera har för att få tillgång till uppgifter om aktörerna på paketmarknaden.

Mot bakgrund av det som anförts ovan finner utskottet därför ingen anledning att för närvarande ta något initiativ i frågorna, och avstyrker således motionerna 2019/20:394 (SD) yrkande 14 och 2019/20:3246 (C) yrkandena 46–48.

Samdistribution

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om samdistribution av post och tidningar. Utskottet ser positivt på samdistribution och välkomnar de ansträngningar som redan görs i syfte att effektivisera utdelningen samt minska kostnaderna och miljöpåverkan från transporter.

Jämför reservation 20 (SD) och 21 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:613 lyfter Jimmy Ståhl m.fl. (SD) fram samdistribution av brev och tidningar som en möjlighet att förbättra kostnadseffektiviteten och spara tid i distributionsledet. Även ur miljösynpunkt kan samdistribution vara intressant eftersom färre transporter behövs. Motionärerna pekar på att det finns samordningsvinster att göra som kan underlätta för en mer uthållig postutdelning i glesbygden, vilket gör att en sådan utdelningslösning kan vara värd att pröva. Motionärerna anser därför i yrkande 10 att regeringen bör utreda möjligheten till samdistribution.

I kommittémotion 2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 45 uppmärksammar motionärerna de stora förändringar som postmarknaden genomgår med stadigt minskande brevvolymer och en växande pakethantering till följd av e-handels uppsving. Även den fysiska dagstidningen känner i dag av en utveckling med sjunkande upplagor, vilket fördyrar distributionen. Mot bakgrund av denna utveckling anser motionärerna det eftersträvansvärt med ett större inslag av samdistribution av post, paket och tidningar, vilket skulle sänka kostnaderna för utdelningen samtidigt som en sådan åtgärd skulle ha en gynnsam effekt på miljön till följd av att färre transporter behövs. På motsvarande vis efterfrågar Per Lodenius m.fl. (C) i kommittémotion 2019/20:3255 yrkande 27 att man möjliggör samdistribution av post och tidningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har behandlat frågan om samdistribution av post och tidningar vid tidigare tillfällen, senast i betänkande 2018/19:TU14, och i samband därmed konstaterat att vissa aktörer på marknaden redan tillämpar samdistribution i de fall där det är praktiskt möjligt, och att samdistribution kan innebära besparingar och en effektivisering av utdelningsverksamheten för berörda parter. Utskottet noterade också att PTS i sina tidigare bedömningar av förutsättningarna för samdistribution pekat på de utmaningar som finns med att samordna distributionen, inte minst med hänsyn till tidsfaktorn. Dessa svårigheter ansåg myndigheten måste beaktas i sammanhanget eftersom de har

en avgörande betydelse för möjligheterna att upprätthålla såväl en acceptabel kvalitet i brevförmedlingen som en god servicenivå i glesbygden. Utskottet delade den bedömningen. Utskottet ansåg också att förutsättningarna för samdistribution skulle underlättas genom den förordningsändring som trädde i kraft den 1 januari 2018, som innebär att kravet på övernattbefordran avskaffades till förmån för en tvådagarsbefordran.

Utskottet vill i sammanhanget även peka på att förutsättningarna för samdistribution i landet också har uppmärksammats i en skriftlig fråga (2018/19:120) till statsrådet Anders Ygeman den 13 februari 2019. Statsrådet betonade att postlagen inte sätter några hinder i vägen för samdistribution av post, paket och tidningar och att Postnord inte heller har ensamrätt på utdelning i någon del av landet.

I budgetpropositionen för 2020 påminner regeringen om att det är styrelsen och ledningen för Postnord som inom ramen för bolagets uppdrag samt tillämpliga lagar, regler och tillståndsvillkor ansvarar för och sköter bolagets operativa verksamhet, vilket bl.a. inkluderar eventuella beslut om samarbeten och försöksverksamhet. Regeringen ser fortsatt frågan om samdistribution som angelägen och avser att följa utvecklingen på området, något som utskottet välkomnar.

I rapporten Svensk postmarknad 2019 (PTS-ER-2019:7) noterar PTS att både privatpersoner och företag bedömer att ett större inslag av samdistribution mellan marknadens aktörer skulle medföra en högre servicegrad och lägre kostnader för paketleveranser. PTS framhåller i rapporten att viss samdistribution förekommer redan i dag, t.ex. genom att distributörer använder sig av samma underleverantör för transporter på vissa sträckor. Myndigheten efterlyser dock ett större mått av samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att uppnå mottagarvänliga och effektiva leveranslösningar i de mer glesbefolkade delarna av landet. PTS framhåller att flera distributörer upplever svårigheter med att hitta effektiva former för transporter i de delar av landet där avstånden är långa och kunderna är få. Att t.ex. köra med halvtomma fordon är såväl klimatmässigt som ekonomiskt ohållbart, påpekar PTS och ser därför ett behov av att utveckla förutsättningarna för ökad samdistribution. Utskottet delar denna bedömning.

I rapporten Behov av posttjänster i lands- och glesbygd (PTS-ER-2019:19) från oktober 2019 konstaterar PTS att småföretag har behov av snabba och flexibla leveranser och pakettjänster på landsbygden och i glesbygden. Utöver anpassningar av den samhällsomfattande posttjänstens innehåll, anser myndigheten att offentliga och kommersiella aktörer bör samverka för att uppnå mottagarvänliga och effektiva leveranslösningar i glesbebyggda delar av landet. PTS vill därför inom ramen för sitt uppdrag på postområdet främja förutsättningarna för en ökad samdistribution, vilket utskottet ser positivt på.

Med hänvisning till de ansträngningar som redan görs i syfte att effektivisera utdelningen samt minska kostnaderna och miljöpåverkan från transporterna finner utskottet inget skäl för att ta något initiativ på området.

Utskottet avstyrker därför motionerna 2019/20:613 (SD) yrkande 10, 2019/20:3246 (C) yrkande 45 och 2019/20:3255 (C) yrkande 27.

Fastighetsboxar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om krav på installation av fastighetsboxar i flerfamiljshus. Utskottet hänvisar till den pågående utvecklingen vad gäller införandet av fastighetsboxar som bl.a. följer av Boverkets föreskrifter.

Motionen

Kadir Kasirga (S) menar i motion 2019/20:849 att man bör överväga ett krav på att införa fastighetsboxar i flerfamiljshus. Motionären hänvisar till de stadigt sjunkande brevvolymerna och de minskande intäkterna för landets postföretag; det gäller inte minst för Postnord som ska tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst. Sedan ett antal år har Postnord genomfört stora rationaliseringar och effektiviseringar som medfört att mellan 1 000 och 1 500 postanställda årligen har fått sluta. Likväl ska företaget dagligen leverera brev till lika många adresser som tidigare. Detta är i längden ohållbart, anser motionären och menar att införandet av fastighetsboxar i flerfamiljshus är ett sätt att effektivisera utdelningsverksamheten för att företaget ska kunna utföra sitt samhällsuppdrag.

Utskottets ställningstagande

Vid de tillfällen utskottet tidigare har behandlat frågan om att införa fastighetsboxar i flerfamiljshus, senast i betänkande 2018/19:TU4, har utskottet ansett att frågan om på vilket sätt de boende får sin post utdelad bäst löses av berörda parter och att statlig reglering på denna punkt inte är ändamålsenlig. När det gällde brevbärarnas arbetsmiljö har utskottet hänvisat till Arbetsmiljöverkets bestämmelser och det lagstadgade arbetsgivaransvaret.

Post- och telestyrelsen (PTS) konstaterar i sin bevakning av postmarknadens utveckling att det sker en gradvis övergång till utdelning i fastighetsboxar. Utskottet noterar att vid nyproduktion och i samband med större ombyggnationer i fastighetsbeståndet har installation av fastighetsboxar i praktiken blivit normerande, inte minst som en följd av Boverkets föreskrifter. I takt med att de fysiska breven minskar i antal och att paketvolymerna växer gör fastighetsboxarna det enklare för de boende i flerfamiljshus att ta emot större postförsändelser utdelade i bostaden konstaterar PTS. Utskottet delar den uppfattningen och ser i övrigt inga skäl för att ompröva sin tidigare ståndpunkt i fråga om införandet av fastighetsboxar. Utskottet avstyrker därför motion 2019/20:849 (S).

Posthantering och sekretess

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ändring i regelverket om sekretess och tystnadsplikt i samband med posthantering. Utskottet hänvisar till den utredning som i syfte att stödja arbetet mot narkotika bl.a. ska se över om tystnadsplikten kan ändras. Utskottet vill inte föregripa detta arbete.

Jämför reservation 22 (SD).

Motionen

Boriana Åberg (M) anser i motion 2019/20:2880 att regeringen bör se över möjligheten att ändra i postlagen för att underlätta polisens och tullens arbete med drogbekämpning. Motionären anför som skäl den stora mängd droger som smugglas i postförsändelser i Sverige. Risken att åka fast är liten för den som skickar eller hämtar ut drogförsändelser eftersom det endast är när rättsvårdande myndigheter har inlett spaning som personal på utlämningsställen får lägga undan dessa försändelser. Motionären anser därför att lagen bör ändras så att alla som hanterar post och paket får rätt att på eget initiativ kontakta tullen eller polisen om det finns misstanke om narkotika i en viss försändelse.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller postlagens bestämmelser om tystnadsplikt i 2 kap. 14 § förtydligas i Postlagsutredningens slutbetänkande (SOU 2016:54) att bestämmelserna avser uppgifter som rör ett särskilt brev eller andra uppgifter som rör en enskild persons förbindelse med verksamheten när det gäller befordran av brev. Vidare påpekas att någon motsvarande tystnadsplikt i fråga om paket inte har förts in i postlagen. Utskottet vill här påminna om att paketmarknaden till övervägande del är oreglerad och att den således inte omfattas av postlagens regelverk som i första hand avser det personliga brevet.

Utskottet vill också peka på att Postlagsutredningen framhåller att det finns ett starkt intresse att värna den personliga integritet som sändare och mottagare av brev har, och att det råder en allmän enighet om att innehållet i meddelanden som befordras som brev har ett från integritetssynpunkt högt skyddsvärde. Utredningen understryker även att en begäran om uppgiftslämnande i dag sker under myndighetsansvar och kan bli föremål för kontroll av det allmänna. Det är enligt utredarnas uppfattning således inte lämpligt att överlåta en sådan uppgift till exempelvis butikspersonal hos postombud.

Med hänvisning till frågan om att underlätta polisens och tullens arbete med drogbekämpning som behandlas i motion 2019/20:2880 (M) vill utskottet framhålla att regeringen i augusti 2019 presenterade nya åtgärder för att stödja

arbetet mot narkotika. I samband därmed meddelade regeringen bl.a. att den avser att tillsätta en utredning som ska se över postlagen för att se om tystnadsplikten kan ändras, så att det blir möjligt för postanställda att på eget initiativ kontakta polis eller tull om de misstänker brott genom postbefordran. Utskottet finner det lämpligt att avvakta den föreslagna utredningens slutsatser innan några eventuella initiativ tas i frågan. Mot denna bakgrund avstyrks motion 2019/20:2880 (M).

Reservationer

1. Samhällets digitalisering, punkt 1 (M)

av Maria Stockhaus (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2718 av Jessica Roswall m.fl. (M) yrkandena 7, 8 och 17 samt avslår motionerna

2019/20:1000 av Hanna Westerén (S),

2019/20:1097 av Joakim Järrebring (S),

2019/20:2720 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2, 4, 22 och 25 samt

2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi vill inrätta forumet Digitala Sverige, ett forum för dialog och samverkan mellan det offentliga, privata och olika aktörer som vill bidra i arbetet eftersom vi anser att mer behöver göras för att driva på digitaliseringen av samhället. Detta forum bör ledas av en statlig samordnare och ha till uppgift att samla in både kunskapen och viljan i alla samhällssektorer. Forumet ska också verka för att synliggöra det digitaliseringsarbete som görs för att därigenom lära och inspirera andra. En viktig uppgift är också att identifiera hinder som behöver undanröjas och lyfta fram nya idéer för snabbare och bättre digitalisering av verksamheter. Forumets uppdrag består till stor del av att sprida berättelsen om och visionen av det digitala samhället men också att lyfta fram möjligheterna i omställningen.

Den stora utmaningen med digitaliseringen handlar enligt vår uppfattning ofta om att skapa trygghet för förändringar och att upptäcka möjligheterna med den nya tekniken. I likhet med initiativ som har tagits i bl.a. Schweiz föreslår vi därför att man inför en ”digital dag” med öppet hus hos förvaltningar och företag runtom i Sverige för att människor på så vis ska få möjlighet att prova på den nya tekniken.

Vad gäller frågan om digitaliseringen av samhället vill vi också uppmärksamma de positiva erfarenheter som gjorts i Estland och Finland av

att erbjuda medborgarna samhällsservice genom nationella digitala plattformar. För att underlätta för de många svenskar som bor eller arbetar i andra skandinaviska länder, vill vi att man prövar idén om ett svenskt partnerskap med övriga nordiska och baltiska länder kring ett samarbete för att långsiktigt knyta länderna närmare varandra digitalt.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Samhällets digitalisering, punkt 1 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna

2019/20:1000 av Hanna Westerén (S),

2019/20:1097 av Joakim Järrebring (S),

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 8 och 17,

2019/20:2720 av Betty Malmberg (M) yrkande 3,

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2, 4, 22 och 25 samt

2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att mer behöver göras för att driva på digitaliseringen av samhället. Därför vill vi skapa ett forum för dialog och samverkan mellan offentliga, privata och andra aktörer som vill bidra i arbetet. Forumet bör ledas av en statlig samordnare och ha till uppgift att samla kunskapen och viljan i alla sektorer av samhället och verka för att synliggöra det digitaliseringsarbete som görs för att lära och inspirera andra. En viktig del är också att identifiera hinder som behöver undanröjas och idéer för att snabbare och bättre digitalisera verksamheter. Arbetet skulle till stor del bestå i att sprida berättelsen om och visionen av det digitala samhället och därigenom lyfta fram möjligheterna i omställningen.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. Samhällets digitalisering, punkt 1 (L)

av Helena Gellerman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 1 och avslår motionerna

2019/20:1000 av Hanna Westerén (S),

2019/20:1097 av Joakim Järebring (S),

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 7, 8 och 17,

2019/20:2720 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 och

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2, 4, 22 och 25.

Ställningstagande

Rätt använd och med människornas behov i centrum erbjuder digitaliseringen stora möjligheter för den enskilda individen, för näringslivet och för samhället i stort. Det finns dock ett antal områden där det krävs särskilda insatser för att öka digitaliseringsgraden och effektivisera samt underlätta den digitala revolutionen.

Ekonomistyrningsverket (ESV) pekar i en tidigare granskning på att digitaliseringen av offentlig sektor går för långsamt och att regeringens digitaliseringsstrategi inte ger den styrning som behövs för att kunna effektivisera processen. Enligt ESV befinner sig de flesta myndigheter på en relativt låg mognadsnivå vad gäller digitalisering, och i princip hela den offentliga sektorn behöver enligt ESV göra ett kompetenslyft för att kunna tillvarata digitaliseringens möjligheter. Jag anser därför att arbetet med digitaliseringen måste få en ökad tyngd i förvaltningspolitiken. Regeringen bör tydligare peka ut vilka frågor som är prioriterade utifrån användarnytta, effektivitetsvinster och rättssäkerhet och utifrån detta formulera tydligare uppdrag åt den offentliga förvaltningen. En digitaliseringsstrategi behöver tas fram som är specifik, mätbar och tidsatt.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (M)

av Maria Stockhaus (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 54 och 56 samt

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 31 och 34 samt avslår motionerna

2019/20:260 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:333 av Patrik Jönsson (SD),

2019/20:367 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2019/20:402 av Solveig Zander (C) yrkande 4,

2019/20:455 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13,

2019/20:615 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 65,

2019/20:927 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S),

2019/20:1064 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1065 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1276 av John Widegren (M),

2019/20:1479 av Lotta Olsson (M),

2019/20:2299 av Johan Löfstrand m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2610 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2019/20:2620 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 87 och 88,

2019/20:3106 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 4,

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 32 och 42,

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 7 och 8,

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 6 och

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

För Moderaterna är utbyggnaden av fibernätet en prioriterad fråga eftersom det är en central del för att kunna nå det uppsatta bredbandsmålet om tillgång till snabbt bredband i hela Sverige 2025. Vad gäller detta mål vill vi i sammanhanget framhålla vikten av att utbyggnaden av bredband är teknikneutral. I glesbygden är fiberutbyggnaden extra viktig, men dessvärre

har under senare tid utbyggnaden till stor del stannat av i vissa områden. Vi vill understryka att detta inte beror på ett minskat intresse från marknadens sida utan till stor del på att Trafikverket har blivit en flaskhals där långa handläggningstider för ledningsrättsärenden orsakar stora förseningar. Trafikverket har av regeringen fått i uppdrag att korta handläggningstiderna och kartlägga de åtgärder som har vidtagits samt redovisa effekterna av dessa. För att aktörerna ska kunna planera sin infrastrukturutbyggnad och på så sätt bidra till att Sverige når bredbandsmålet måste enligt vår uppfattning förutsättningarna vara tydliga och handläggningstiderna kortas. Vi anser att Trafikverket måste prioritera detta arbete. Det är också viktigt att uppdraget följs upp och att eventuella brister uppmärksammas.

Utöver ovannämnda problem finns det andra exempel på att lagstiftaren haft goda avsikter men att dessa avsikter i och med teknikens utveckling blir ett hinder som till sist drabbar konsumenterna och medborgarna. Vi anser att marknaden i stor utsträckning själv kan sköta utbyggnaden och att statens uppgift i sammanhanget är att undanröja de ibland små men viktiga hinder som finns för utbyggnaden. Därför vill vi moderat införa en direktlinje till Infrastrukturdepartementet och relevanta beslutsfattare för enkel kommunikation och dialog för de aktörer som bygger ut uppkopplingen i Sverige. Syftet med vårt förslag är att de problem som rapporteras ska lösas så snabbt som möjligt och att marknaden ska ges det stöd som situationen kräver.

Bredbandsstrategin innebär att staten är med och finansierar utbyggnaden av bredband i de områden där en utbyggnad inte kan bära sig på kommersiella villkor. För att undvika vita fläckar på landsbygden anser vi att det är viktigt att regeringen intensifierar arbetet för att uppmuntra bredbandsanslutning bland de som i dag väljer att inte ansluta sig. Vi vill också i sammanhanget betona vikten av att utbyggnaden sker teknikneutralt för att öka effektiviteten och snabbheten i arbetet.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

5. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:333 av Patrik Jönsson (SD),
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13 samt
2019/20:615 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 65,
bifaller delvis motionerna

2019/20:402 av Solveig Zander (C) yrkande 4 och
2019/20:1065 av Betty Malmberg (M) yrkande 2 och
avslår motionerna
2019/20:260 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C)
yrkandena 1 och 2,
2019/20:367 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,
2019/20:455 av Hillevi Larsson (S),
2019/20:927 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S),
2019/20:1064 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1065 av Betty Malmberg (M) yrkande 1,
2019/20:1276 av John Widegren (M),
2019/20:1479 av Lotta Olsson (M),
2019/20:2299 av Johan Löfstrand m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 54 och 56,
2019/20:2610 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda
M),
2019/20:2620 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),
2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 31 och 34,
2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 87 och 88,
2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4,
2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 32 och 42,
2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 7 och 8,
2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 6 och
2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

Sveriges befolkning blir alltmer beroende av en snabb och stabil internetuppkoppling för såväl arbete som fritid. Enlig vår uppfattning är tillgång till internet ytterst en demokratifråga som också kan bidra till att minska polariseringen mellan stad och landsbygd. Det är därför som vi helhjärtat ställer oss bakom det som framkom av Landsbygdskommitténs slutbetänkande, nämligen att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt bredband 2025, eftersom det enligt vår uppfattning är en förutsättning för att Sveriges landsbygder ska leva.

För att påskynda och underlätta utbyggnaden av bredband är det enligt vår mening angeläget att inte minst fiberdragningen samordnas i större utsträckning. Detta kan ske vid exempelvis åtgärder i mark, såsom dragning av kablar eller tomma rör. Dessutom kan kulvertar och kabelrännor utmed väg- och järnvägsnätet med fördel utnyttjas om kapacitetsutrymme finns.

Vidare kan vi konstatera att mobiltäckningen längs järnvägen ofta är dålig och att en utbyggnad av mobilnätet är nödvändig om folk ska kunna utnyttja datorn eller mobilen om de t.ex. vill jobba under tågresan. Vi efterlyser därför en översyn av mobiltäckningen längs järnvägsnätet för att i ett senare skede prioritera förbättringsåtgärder.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

6. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4,

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 32 och 42 samt

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 7 och 8 samt

avslår motionerna

2019/20:260 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C) yrkandena 1 och 2,

2019/20:333 av Patrik Jönsson (SD),

2019/20:367 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2019/20:402 av Solveig Zander (C) yrkande 4,

2019/20:455 av Hillevi Larsson (S),

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13,

2019/20:615 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 65,

2019/20:927 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S),

2019/20:1064 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1065 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,

2019/20:1276 av John Widegren (M),

2019/20:1479 av Lotta Olsson (M),

2019/20:2299 av Johan Löfstrand m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 54 och 56,

2019/20:2610 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),

2019/20:2620 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 31 och 34,

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 87 och 88,

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 6 och

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

Digitaliseringen för människor närmare varandra, och den digitala infrastrukturen är nödvändig för att det ska vara möjligt att bo och arbeta i hela landet. Digitaliseringsprocessen har bara börjat, och för Sveriges landsbygger

är tillgången till modern teknik och infrastruktur av avgörande betydelse. Bredbandsutbyggnaden måste därför fortsätta samtidigt som större hänsyn måste tas till glesbefolkade områden inom ramen för de statliga bredbandssatsningarna. För att alla människor i Sverige ska kunna vara uppkopplade och få möjlighet att dra fördel av digitaliseringens potential är det enligt min uppfattning angeläget att en digital allemansrätt införs som garanterar en stabil och snabb uppkoppling. Likaså är det viktigt att mer frekvensutrymme frigörs för ökad mobiltäckning och bättre mobiltelefoni och surf i hela landet.

Jag kan i sammanhanget med tillfredsställelse konstatera att stora delar av 700 MHz-bandet nu har auktionerats ut, något som enligt min uppfattning är en avgörande förutsättning för att förbättra bredbandstäckningen i landet, inte minst i glesbygden. Jag vill dock samtidigt betona vikten av att även blåljusmyndigheternas behov av frekvenser tillgodoses så snart som möjligt.

Vidare anser jag att it-lösningar bör göras till ett valbart alternativ vid Trafikverkets åtgärdsvalstudier (ÅVS) för att på så sätt förbättra tillgängligheten för människor i hela landet. Vid sidan av de traditionella transportslagen bör it betraktas som ”det femte transportslaget” och bli en del av Trafikverkets årliga anslag för nyinvesteringar och underhåll av transportinfrastrukturen. Som en logisk följd av detta bör man överväga att göra it till ett av Trafikverkets ansvarsområden för att på ett mer naturligt sätt få in it som en möjlig del av åtgärder i en ÅVS och som ett steg i fyrstegsprincipen.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

7. Tillgång till elektroniska kommunikationer, punkt 2 (KD)

av Magnus Jacobsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 87 och 88 samt
2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 6,
bifaller delvis motion
2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del och
avslår motionerna
2019/20:260 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C)
yrkandena 1 och 2,
2019/20:333 av Patrik Jönsson (SD),
2019/20:367 av Eric Palmqvist m.fl. (SD) yrkande 6,

2019/20:402 av Solveig Zander (C) yrkande 4,
2019/20:455 av Hillevi Larsson (S),
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 1 och 13,
2019/20:615 av Patrik Jönsson m.fl. (SD) yrkande 65,
2019/20:927 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S),
2019/20:1064 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1065 av Betty Malmberg (M) yrkandena 1 och 2,
2019/20:1276 av John Widegren (M),
2019/20:1479 av Lotta Olsson (M),
2019/20:2299 av Johan Löfstrand m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 54 och 56,
2019/20:2610 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M),
2019/20:2620 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),
2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkandena 31 och 34,
2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4,
2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 32 och 42 samt
2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 7 och 8.

Ställningstagande

Tillgång till bredband med hög hastighet är en förutsättning för att människor ska kunna driva företag och jobba och studera på distans. Om Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter förutsätter detta en fortsatt utbyggnad av ett robust bredband i hela landet med hög överföringskapacitet. Jag vill i sammanhanget också uppmärksamma de utmaningar som den digitala segregeringen för med sig. Denna segregering finns inte bara mellan stad och landsbygd utan skär också mellan de ekonomiska och kunskapsmässiga förutsättningarna för privatpersoner och företagare i vårt land. Jag anser därför att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband och fibernät.

Jag vill även lyfta fram bredbandskoordinatorernas betydelse för utbyggnaden av it-infrastrukturen i Sverige. Bredbandskoordinatorernas uppgift är att stödja och främja regionernas och kommunernas arbete med bredbandsfrågor. De har också en viktig funktion som kontaktpunkter för bredbandsfrågor för både offentliga och privata aktörer. För att underlätta bredbandsarbetet i hela landet efterlyser jag därför en fortsatt satsning på bredbandskoordinatorer.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

8. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (M)

av Maria Stockhaus (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 58 och
2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 30 och
avslår motionerna
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 11 och
2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 44.

Ställningstagande

Utbyggnaden av 5G kommer att vara avgörande för att möta behovet av högre överföringshastigheter, större datamängder och bättre kvalitet för mobila enheter. Det är också en förutsättning för sakernas internet (eng. internet of things, IoT) där allt fler enheter och produkter kommer att kräva uppkoppling. Vi anser också att uppkoppling och 5G är nästa nödvändiga steg för en digital inre marknad, vilket kommer att underlätta och främja handeln och utbytet av tjänster över gränser samt bidra till att koppla samman människor i Europa. Utformningen av spektrumharmoniseringen måste enligt vår mening hanteras på ett gränsöverskridande plan genom långa och harmoniserade licenstider samt koordinerade auktionsförfaranden. En frekvenstilldelning som inte är harmoniserad med övriga Europa är i praktiken värdelös. Därför är enligt vår uppfattning arbetet med frekvensharmonisering inom EU direkt avgörande för utvecklingen av 5G. Mot denna bakgrund anser vi att Sverige måste vara drivande i den europeiska harmoniseringen av frekvenser för 5G och arbeta för att redan identifierade och framtida 5G-band frigörs på EU-nivå senast i början av 2020. Vi menar att den kanske enskilt viktigaste funktionen inom EU är den inre marknaden, och därför är det angeläget att Sverige verkar för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

9. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motionerna

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 58,

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 30 och

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 44.

Ställningstagande

Vi står bakom målet i regeringens bredbandsstrategi om att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s redan 2020. Vi vill i sammanhanget understryka att regeringen på sikt måste säkerställa att det kommande 5G-nätet har en god täckning i landet, även om utbyggnaden inledningsvis sker gradvis och i prioriterade områden. Vi anser därför att regeringen bör utreda det kommande 5G-nätets behov och möjligheter till god täckning i hela landet.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

10. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (C, V)

av Jens Holm (V) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 44 och avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 11,

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 58 och

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 30.

Ställningstagande

Inom kort kommer 5G-licenser att auktioneras ut och därefter kommer utbyggnaden av nätet att ske. Vi vill att utbyggnaden inte nödvändigtvis utgår från de miljöer som i dag har säker och snabb uppkoppling, utan att man i sammanhanget också beaktar landsbygdens behov av snabbare bredband. Vi vill understryka att detta för övrigt är i linje med att regeringens beslut ska vara landsbygdssäkrade.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

11. Avvecklingen av kopparnätet, punkt 4 (SD, C, V, KD, L)

av Jens Holm (V), Magnus Jacobsson (KD), Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD) och Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 12,
2019/20:2746 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 19,
2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 43 och
2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L) yrkande 11 och
bifaller delvis motion
2019/20:1073 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M).

Ställningstagande

Den pågående nedmonteringen av det gamla kopparnätet för telefoni påverkar tillgången på telefoni- och bredbandstjänster som hittills erbjudits genom ADSL-teknik och uppkoppling genom telefonjacket. Denna omställning påverkar framför allt landsbygdens befolkning eftersom alternativen till den fasta kopparförbindelsen, t.ex. fiber eller mobila tekniker med hög överföringshastighet, inte har installerats eller är alltför kostsamma. För att förhindra att människor lämnas utan möjlighet till fungerande kommunikationer, anser vi att den som ansvarar för att tillhandahålla kopparnätet inte ska få tillåtas att avveckla det innan en fullgod ersättning finns på plats till en rimlig kostnad.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

12. Utnyttjande av digital infrastruktur, punkt 5 (M)

av Maria Stockhaus (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 33 och avslår motion

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Trafikverket, Affärsverket svenska kraftnät och ytterligare ett antal statliga aktörer har fiberoptiska nätverk som sträcker sig över hela landet. De används i huvudsak för att styra järnvägs- och kraftledningsanläggningar. Delar av dessa fibernät är i dagsläget inte fullt utnyttjade, och vi anser därför att denna resurs skulle kunna utnyttjas mer effektivt om det fanns en samordning mellan aktörerna. Utöver minskade kostnader samt ökad säkerhet och robusthet i näten skulle detta också underlätta bredbandsutbyggnaden och därmed till att uppnå de politiska bredbandsmålen. Av denna anledning bör enligt vår uppfattning de olika fibernäten i statlig ägo tillgängliggöras för marknaden. Vi vill dock samtidigt understryka vikten av att nationella säkerhetsintressen beaktas i processen.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

13. Utnyttjande av digital infrastruktur, punkt 5 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 27 och avslår motion

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 33.

Ställningstagande

Jag anser att de investeringar som görs i infrastruktur som fiber och master måste vara tillgängliga för alla parter oavsett vem som äger infrastrukturen. I dag hindrar fiberägare ofta andra aktörer från att hyra den egna fiberinfrastrukturen, något som också OECD påpekade i en rapport från 2019. Jag anser att PTS såsom ansvarig myndighet för elektronisk kommunikation måste komma med förslag om hur den fortsatta utbyggnaden av fiber i Sverige ska ske på ett så samhällsekonomiskt effektivt sätt som möjligt, speciellt givet de in-, fast- och utelåsnings effekter som kan finnas på marknaden.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

14. Postservice i hela landet, punkt 7 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8,
bifaller delvis motion
2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 90 och
avslår motionerna
2019/20:2046 av Saila Quicklund (M),
2019/20:2336 av Linus Sköld m.fl. (S),
2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkande 91 och
2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning måste Postnord bli bättre på att leverera försändelser i tid för att inte mottagarna ska drabbas av olika slags olägenheter. Postnord har inte klarat av sitt samhällsuppdrag, och vi kräver därför att strukturella förändringar görs inom verksamheten och att den effektiviseras för att breven ska komma fram i tid. Regeringen bör därför skyndsamt ge Postnord i uppdrag att vidta nödvändiga effektiviseringsåtgärder. Vi vill i sammanhanget också påminna om att Postnord har tuffa finansiella mål, något som påverkar personalen negativt. Marknaden förändras dessutom dramatiskt med kraftigt minskande brevvolymer och därmed sjunkande intäkter. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag som skapar en bättre balans mellan ekonomiska mål och Postnords samhällsuppdrag.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

15. Postservice i hela landet, punkt 7 (KD)

av Magnus Jacobsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 90 och 91,

bifaller delvis motion

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 7 och

avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 8,

2019/20:2046 av Saila Quicklund (M),

2019/20:2336 av Linus Sköld m.fl. (S) och

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

Jag vill här uppmärksamma de kvalitetsproblem som Postnord har brottats med under senare år och att företaget inte uppfyllt sitt samhällsuppdrag. De största förlorarna på en osäker brevhantering är boende och företag på landsbygden, och jag anser därför att Postnord måste göra de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid. Det är också av yttersta vikt att posten delas ut i hela landet samt att man kan garantera en väl fungerande posthantering även om t.ex. elnätet inte fungerar. Av denna anledning vill jag även att det tillsätts en utredning som tar ett helhetsgrepp på posthanteringen utifrån tillgänglighet, säkerhet, framtida utveckling och kostnader.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

16. Postservice i hela landet, punkt 7 (L)

av Helena Gellerman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 8 i denna del, bifaller delvis motionerna

2019/20:2046 av Saila Quicklund (M) och
2019/20:2336 av Linus Sköld m.fl. (S) samt
avslår motionerna

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkandena 7 och 8 samt
2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD) yrkandena 90 och 91.

Ställningstagande

Jag vill understryka betydelsen av en fortsatt god tillgång till posttjänster för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Detta gäller inte minst på landsbygden och för det lokala näringslivets förutsättningar att finnas kvar och utvecklas. Även om företagen i allt större utsträckning utnyttjar internet är de likväl beroende av att kunna använda posttjänster för att ta emot och skicka varor fysiskt. I ett alltmer digitaliserat samhälle kvarstår således det faktum att väl fungerande posttjänster är av central betydelse för företagen i Sverige.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännager för regeringen.

17. Vissa konkurrensfrågor på postområdet, punkt 8 (M, KD)

av Magnus Jacobsson (KD), Maria Stockhaus (M), Sten Bergheden (M), Anders Hansson (M) och Åsa Coenraads (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 47 och
avslår motionerna

2019/20:394 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 14 och
2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 46 och 48.

Ställningstagande

Vi vill här påminna om EU-domstolens beslut 2015 som tvingade Sverige att upphöra med att ta ut moms på posttjänster som tillhandahålls av Postnord inom ramen för den samhällsomfattande posttjänsten. I Sverige tillämpas en bred definition av denna tjänst som inte endast inkluderar brev utan även paket

upp till 20 kg. Momsbefrielsen för konkurrensutsatta tjänster har gett upphov till oro bland olika aktörer eftersom det skulle kunna snedvrída konkurrensen om Postnord ges möjlighet att erbjuda kunderna väsentligt lägre priser och på så vis tränga undan konkurrensen inom e-handeln. Även om så inte har skett i någon större omfattning, anser vi att det finns ett latent hot som påverkar andra aktörers vilja att investera i sina distributionsnät eftersom förhållandena snabbt kan ändras. Vi anser av denna anledning att det är angeläget att konkurrens-situationen inom paketsdistributionen snabbt klargörs för att främja en fortsatt fungerande konkurrens och utveckling av paketjänster i hela Sverige.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

18. Vissa konkurrensfrågor på postområdet, punkt 8 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:394 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 14 och avslår motion

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 46–48.

Ställningstagande

Sedan länge har flertalet utvecklingsländer haft förmånliga överenskommelser vad gäller internationell postutväxling inom ramen för Världspostunionen (UPU), vilket inte minst China Post och kinesiska e-handelsföretag har kunnat dra fördel av. Dessa ekonomiska lättnader för China Post påverkar den globala e-handeln och medför att bl.a. europeiska operatörer på postmarknaden subventionerar Kinas utgående post, vilket vi anser missgynnar de nordiska länderna och e-handelsföretagen här. I samband med UPU-konferensen 2016 utarbetades en ny global poststrategi som bl.a. behandlade terminalavgifterna, dock utan att lösa frågan eftersom många stater även fortsättningsvis är subventionerade av europeiska e-handlare och portobetalare. Detta anser vi snedvrider konkurrensen och missgynnar inte minst svenska företag. För att sund konkurrens ska råda inom den gränsöverskridande posthanteringen och e-handeln, måste det finnas likvärdiga villkor, och vi anser därför att regeringen ska fortsätta agera för att harmonisera terminalavgifterna inom ramen för den globala poststrategin.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

19. Vissa konkurrensfrågor på postområdet, punkt 8 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkandena 46–48 och avslår motion

2019/20:394 av Tobias Andersson m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

Antalet paketförsändelser har ökat stadigt de senaste tio åren, och i dag kännetecknas paketmarknaden av en fungerande konkurrens mellan olika aktörer. Jag anser att det är viktigt att denna konkurrens upprätthålls, och detta i hela landet. Konkurrensen på marknaden för post- och paketjänster är hård; i storstadsområdena etablerar sig flera nya aktörer och i takt med att behoven uppstår växer kompletterande tjänster inom e-handelskedjan fram. I de mer glesbefolkade delarna av landet finns det däremot en risk för att utbudet försämras, och det är därför viktigt att logistikföretagen ges rätt förutsättningar för att utveckla och tillhandahålla kompletterande tjänster. Jag vill därför också understryka vikten av en fungerande post- och paketmarknad som främjar innovation och klimatsmarta lösningar.

I detta sammanhang vill jag även påminna om EU-domstolens beslut 2015 som tvingade Sverige att upphöra med att ta ut moms på posttjänster som tillhandahålls av Postnord inom ramen för den samhällsomfattande posttjänsten. I Sverige tillämpas en bred definition av denna tjänst som inte endast inkluderar brev utan även paket upp till 20 kg. Momsbefrielsen för konkurrensutsatta tjänster har gett upphov till oro bland olika aktörer eftersom det skulle kunna snedvrída konkurrensen om Postnord ges möjlighet att erbjuda kunderna väsentligt lägre priser och på så vis tränga undan konkurrensen inom e-handeln. Även om så inte har skett, anser jag att det finns ett latent hot som påverkar andra aktörers vilja att investera i distributionsnäten eftersom förhållandena snabbt kan ändras. Jag anser av denna anledning att det är angeläget att konkurrenssituationen inom paketedistributionen snabbt klargörs för att främja en fortsatt fungerande konkurrens och utveckling av paketjänster i hela Sverige.

Slutligen vill jag framhålla vikten av att alla postoperatörer ska få tillgång till den postala infrastrukturen, däribland postnummer för att främja marknadens effektivitet. Det bör även gälla företag inom e-handel och digitala

tjänster. Denna åtgärd menar jag skulle underlätta konkurrensen och etableringen av nya verksamheter.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

20. Samdistribution, punkt 9 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 10 och
bifaller delvis motionerna
2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 45 och
2019/20:3255 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Vi anser att samdistribution av brev och tidningar kan öka både tids- och kostnadseffektiviteten i utdelningsverksamheten. Ur miljösynpunkt kan dessutom en sådan lösning vara intressant eftersom färre transporter behövs. Vi noterar att distribution av tidningar och brev i dag har olika tidpunkt för leverans, men om det finns samordningsvinster att göra och det går att upprätthålla ett mer robust system för postgång i glesbygden genom samdistribution, bör detta alternativ prövas. Enligt vår uppfattning innebär dessutom det slopade kravet på övernattbefordran att samdistribution i praktiken underlättas. Vi anser därför sammanfattningsvis att regeringen bör utreda möjligheten till samdistribution.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

21. Samdistribution, punkt 9 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C) yrkande 45 och
2019/20:3255 av Per Lodenius m.fl. (C) yrkande 27 och
bifaller delvis motion
2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

I den statliga utredaren Kristina Jonängs delbetänkande Som ett brev på posten (SOU 2016:27) återges postbranschens perspektiv på samdistribution av post, paket och tidningar. Det är tydligt att marknadsinriktade aktörer, exempelvis distributörerna, ser ett behov av att på andra sätt öka sin beläggning då både tidnings- och brevfrösendelser minskar volymmässigt. Samtidigt går en omvänd utveckling att se på paketmarknaden till följd av den växande e-handeln. Att samdistribuera post, paket och tidningar skulle enligt min bedömning öka både tids- och kostnadseffektiviteten samt ha en positiv miljöeffekt eftersom färre transporter behövs. En sådan samdistribution bör därför möjliggöras. Tidningar och brev har visserligen i dag olika tidpunkt för leverans till kund. Enligt Centerpartiets förslag skulle dock den gemensamma distributionen ske enligt nuvarande tidningsdistributörens tidsschema. Jag anser att förslaget även skulle bidra till att vidmakthålla en bättre tillgänglighet och servicenivå både på landsbygden och i tätorten.

Det jag nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

22. Posthantering och sekretess, punkt 11 (SD)

av Jimmy Ståhl (SD), Thomas Morell (SD) och Patrik Jönsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2880 av Boriana Åberg (M).

Ställningstagande

I stort sett varje dag året runt görs försök att smugla droger via posten. Postfrösendelser som skickas till Sverige från utlandet kontrolleras av tullen vid ankomsten. Men paket eller brev som skickas inom landet genomgår inte samma kontroller. Vi vill betona att det endast är polisen eller tullen som har rätt att kontrollera innehållet i en frösendelse, vilket innebär att postombud kan bli ofrivilliga mellanhänder för droghandel utan att kunna göra något åt det. I takt med att näthandeln med narkotikaklassade preparat ökar sker mer av

smugglingen via vanliga postförsändelser. Risken för den som skickar eller hämtar paketen att åka fast är relativt liten eftersom det endast är vid de tillfällen polisen och tullen redan har en pågående spaning som personal som arbetar med utlämning får lägga undan försändelser. Vi anser därför att regelverket bör ändras så att alla som hanterar post och paket får rätt att på eget initiativ ta kontakt med tullen eller polisen om de misstänker att det finns narkotika i en viss försändelse.

Det vi nu har anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Särskilda yttranden

1. Utbyggnaden av 5G-nätet, punkt 3 (V)

Jens Holm (V) anför:

Staten planerar för en utbyggnad av ett 5G-nät i Sverige. Det handlar inte enbart om en utveckling av 4G-nätet utan medför också ett system som medger utveckling av helt nya tjänster som bl.a. skapar förutsättningar för ökad elektrifiering inom transportsektorn och stärkta kommunikationsförutsättningar på landsbygden. Utbyggnaden har, om den görs rätt, potential att hjälpa till att minska klyftan mellan stad och land, men då får inte landsbygderna hamna efter i detta viktiga teknikskifte. Rätt hanterad av regering och riksdag kan teknikutvecklingen bli en möjlighet för landsbygderna och för tillväxten i hela landet. 5G-nätet kommer också att användas till kommunikation som ur ett säkerhetsperspektiv för Sverige är känslig. En utbyggnad måste därför i alla led säkerställa våra nationella säkerhetsintressen. Vänsterpartiet anser att strategiska och säkerhetsmässiga motiv stärker skälen för att staten bör äga 5G-nätet och ansvara för utbyggnaden. Med staten som ägare kan förutsättningarna stärkas för att nödvändiga och hållbara framtidsinvesteringar prioriteras framför privata operatörers vinstintressen, och nationella säkerhetsintressen kan säkerställas. Utbyggnaden på landsbygderna måste ske parallellt med den i städerna, detta kommer privata vinstintressen inte att säkerställa. Ett statligt ägt nät är också det mest samhällsekonomiskt rationella systemet då telenät är att jämställa med annan samhällskritisk infrastruktur som helt enkelt måste fungera i hela landet.

2. Postservice i hela landet, punkt 7 (V)

Jens Holm (V) anför:

Vänsterpartiet har stor förståelse för att postverksamheten är under ett stort förändringstryck på grund av digitalisering och förändrade kommunikationsmönster. Volymen brevfrändelser minskar stadigt och Postnord har ett avkastningskrav samtidigt som de har ett samhällsuppdrag som innebär att det ska finnas en fungerande postservice i hela landet. Sverige har konkurrensutsatt postmarknaden. Privata aktörer plockar russin ur kakan och delar enbart ut i större städer och har många avtal med t.ex. myndigheter med stora volymer. De privata aktörerna har kraftiga konkurrensfördelar av två anledningar – de behöver inte dela ut i hela landet utan kan nöja sig med att dela ut där de tjänar mycket pengar på det och posten måste publicera sina priser offentligt, vilket gör att de privata aktörerna helt enkelt kan lägga sig strax under och få avtalen med stora kunder. Detta innebär att intäkterna för Postnord minskar drastiskt samtidigt som kostnaderna inte kan minskas på

motsvarande vis eftersom rundorna fortfarande ska köras. Postnords paketverksamhet går med vinst, men de får inte föra över medel från paket till brev. Inte heller får de några statliga anslag för samhällsuppdraget utan verksamheten ska bära sig själv. Balansen mellan servicekraven och finansieringen fungerar inte. Situationen är mycket ansträngd för brev-försändelsedelen hos posten och vi riskerar en nedåtgående spiral där portot blir orimligt dyrt och servicen sämre. Avregleringen av postmarknaden har försvagat förutsättningarna för en god samhällsservice i hela landet. Detta riskerar att slå hårt mot dem som är beroende av postservicen och inte minst mot landsbygdernas behov av en fungerande sådan. För Vänsterpartiet är det grundläggande att det finns en postservice av likvärdig kvalitet till alla enskilda medborgare och företag i hela landet och vi ser med oro på nuvarande utveckling. Vi förutsätter att regeringen kommer med förslag för att stärka den samhällsomfattande posttjänsten.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:260 av Martina Johansson och Niels Paarup-Petersen (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta kommunal medfinansiering vid bredbandsutbyggnad och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma den frivilliga avtalssamverkan och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:333 av Patrik Jönsson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre mobiltäckning längs järnvägsnätet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:367 av Eric Palmqvist m.fl. (SD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredband och mål för tillgång till snabbt internet i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:394 av Tobias Andersson m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om harmonisering av terminalavgifterna och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:402 av Solveig Zander (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredbandstäckning på Sveriges landsbygder och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:455 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobil- och internettäckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:613 av Jimmy Ståhl m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka bredbandsutbyggnaden på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör ge Postnord uppdraget att vidta nödvändiga effektiviseringsåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som skapar bättre balans mellan ekonomiska mål och samhällsuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten till samdistribution och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda det kommande 5G-nätets behov och möjligheter till god täckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktörer inte ska tillåtas avbryta en fast teleförbindelse om det inte finns ett fullgott alternativ och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökad samordning bör ske vid dragningen av fiber och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:615 av Patrik Jönsson m.fl. (SD):

65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn gällande förbättring av mobiltäckningen längs järnvägsnätet bör göras och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:849 av Kadir Kasirga (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga krav på fastighetsboxar i flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:927 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att arbetet med att förbättra den digitala infrastrukturen ska ske i takt med den ökande användningen och behovet i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1000 av Hanna Westerén (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera fortsatta insatser för digitalisering och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1064 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att en nationell strategi för yttäckning utarbetas och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att PTS bör få i uppdrag att följa upp yttäckningen och kvaliteten på röstsamtal med mobil, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1065 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredbandsmålet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mer måste göras för att bygga ut bredband på landsbygd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1073 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att kopparnätet i regel finns kvar till dess att likvärdigt bredband och telefoni kan erbjudas i området och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1097 av Joakim Järrebring (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av en nationell handlingsplan och förstärkt ledarskap och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1276 av John Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utarbeta en strategi så att hela Sverige snarast får mobiltelefonfäckning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1479 av Lotta Olsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobiltelefonfäckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2046 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förbättra servicen för postutdelning i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2299 av Johan Löfstrand m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen se över hur mobiltäckningen kan förbättras runt om i landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att de resurser som satsas på utbyggnad av bredband

kommer även mindre kommuner och landsbygd till del och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2336 av Linus Sköld m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om posttjänster på lika villkor i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2441 av Mattias Karlsson i Luleå (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att utreda möjligheten att distribuera tid och frekvens till fler aktörer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2597 av Jessika Roswall m.fl. (M):

54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en teknikneutral utbyggnad av bredband i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med förkortade och förenklade handläggningstider hos Trafikverket för utbyggnad av fiber och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad, och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2610 av Elisabeth Björnsdotter Rahm och Ann-Britt Åsebol (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång till bredband så att e-tjänster kan nyttjas i större utsträckning och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2620 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mobiltäckning i områden dit marknadskrafterna inte når och vikten av mobiltäckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta forumet Digitala Sverige med syftet att skapa samverkan, föra dialog samt samla kunskap och vilja i alla sektorer av samhället för en framgångsrik digitalisering och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell digital dag med öppet hus hos förvaltningar och företag för att ge människor en chans att upptäcka möjligheterna med den nya tekniken och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att pröva idén om ett svenskt partnerskap med övriga nordiska och baltiska länder kring ett samarbete för att långsiktigt knyta länderna närmare varandra digitalt och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en gemensam europeisk infrastruktur för 5G finns på plats tidigt 2020, med målet om en fullvärdig digital inre marknad, och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera arbetet med förkortade och förenklade handläggningstider hos Trafikverket för utbyggnad av fiber och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgängliggöra statliga fibernät för marknaden och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en direktlinje för aktörer som bygger ut uppkopplingen i Sverige för enkel kommunikation och dialog med Infrastrukturdepartementet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2720 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om problem med digital autentisering och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2746 av Helena Gellerman m.fl. (L):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla kopparnätet tills annan digital kommunikation finns tillgänglig och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2775 av Magnus Jacobsson m.fl. (KD):

87. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utbyggnad av bredband och tillkännager detta för regeringen.
88. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta satsningen på bredbandskoordinatorer och tillkännager detta för regeringen.
90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Postnord bör göra de strukturella förändringar som behövs för att effektivisera verksamheten och säkra att breven kommer fram i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska tillsättas en utredning som tar ett helhetsgrepp på posthanteringen utifrån tillgänglighet, säkerhet, framtida utveckling och kostnader och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2880 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att göra en ändring i postlagen i syfte att minska smuggling av droger och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3106 av Annie Lööf m.fl. (C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökad hänsyn till gleshet bör tas i samband med den fortsatta bredbandsutbyggnaden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3246 av Anders Åkesson m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Trafikverket i sina åtgärdsvalsstudier (ÅVS) bör undersöka förutsättningarna för att göra IUT till det femte transportslaget och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att PTS mål för 2020, 2023 samt 2025 om att öka mobiltäckningen där det i dag finns brister, för att ge garanterad tillgång till mobilt bredband och telefoni i hela landet, snarast bör uppnås via auktionen av 700-megahertzbandet, samtidigt som blåljusmyndigheternas funktion och tillgång till bandbredd tillgodoses och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att garantera en fullgod ersättning till en rimlig kostnad för telefoni- och bredbandstjänster innan den fasta förbindelsen tillåts brytas och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framtidens 5G-nät parallellt ska börja byggas ut i landsbygden och inte enbart i storstadsregioner och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post, paket och tidningar och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en fungerande post- och paketmarknad som främjar innovation och klimatsmarta lösningar och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett klagörande av konkurrenssituationen för paketdistribution i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att postnummersystemet ska vara tillgängligt för alla postoperatörer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3255 av Per Lodenius m.fl. (C):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka postverksamhetens effektivitet och minska miljöpåverkan genom att möjliggöra samdistribution av post och tidningar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3263 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att digitaliseringens kraft bör användas fullt ut och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om infrastruktur och möjlighet till kommunikation vilken krävs för en effektiv digitalisering av samhället och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en digital allemansrätt som garanterar stabil och snabb uppkoppling i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mer frekvensutrymme bör frigöras för bättre mobiltelefoni och surf i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgång till molntjänster måste säkras för myndigheter och andra offentliga verksamheter och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillgång till data bör fungera över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgänglighet oavsett fiberägare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3334 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den digitala jämlikheten behöver utökas genom tillgång till bredband/fiber över hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3342 av Helena Gellerman m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om framtagande av en digitaliseringsstrategi som är specifik, mätbar och tidssatt och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kopparnätets avveckling tidigast kan ske när alternativa lösningar finns att tillgå och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3358 av Johan Pehrson m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur i hela landet och tillkännager detta för regeringen.